

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1958
ŠTEV. 5

GLASLO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

K A Z A L O

Ivan Ahčin: Nepozabna osebnost svetega očeta Pija XII.	129
Pavel Slapar: Delo za molčečo Cerkev	133
Ivan Ahčin: Zlatomašnik o. Anton Prešeren S. J.	139
Filip Žakelj: Ob jubilejih Marijinih družb	141
Vladimir Kos: Amoris nox	144
Pomorjeni duhovniki in bogoslovci ljubljanske škofije	150
Novice od povsod	155

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4153, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Petr's Church, Dumont, Minn.

Čile: Rev. dr. Anton Trdar Capellán, Hacienda Aculeo, Est. Hospital, Chile

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma

Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, Grand' Rue, 37, Charleroi, Belgique.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so nameni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO V

1958

ŠTEV. 5

NEPOZABNA OSEBNOST SV. OČETA PIJA XII.

Ivan Ahčin, Argentina

„Z globoko žalostjo sporočamo, da je umrl sv. oče Pij XII. Pij XII., ki je bil eden najbolj cenjenih in spoštovanih mož na svetu, eden od velikih papežev našega veka, je umrl danes ob 3.52 kot svetnik.“ S to žalostno novico je vatikanski radio uradno sporočil svetu smrt 261. naslednika na Petrovem prestolu, katerega zemsko življenje je po kratki bolezni ugasnilo v papeški letni rezidenci Castel Gandolfo v jutranjih urah 9. oktobra.

Že pred štirimi leti je Pij XII. nevarno zbolel. Njegova bolezen je tedaj globoko vznemirila ves katoliški svet, ki je pomnožil molitve k Bogu, da v težavnih časih, ki jih preživlja Cerkev, ohrani poglavarja, ki je tako vredno pradelavljaval kot glava Cerkve Kristusa na zemlji. Neizmerno je bilo veselje, da je skrbna pomoč, ki jo je bolniku nudila moderna zdravniška veda, bila uspešna in je sv. oče v kratkem mogel ves prenovljen zopet nadaljevati s svojo občudovanja vredno delavnostjo. Zato je tokrat v vsem kulturnem svetu sporočilo o smrti Pija XII. bilo resnično sprejeto kot izguba za vse človeštvo, ki se je zavedlo, kakor je lepo izrazil predsednik Ameriških združenih držav D. Eisenhower, „da je s smrtjo tako velikega papeža postalo ubožnejše“.

Ob smrti velikega papeža Pija XI., ki je umrl na predvečer druge svetovne vojne, so se premnoga pričakovanja obrnila h kardinalu Evgeniu Pacelliju, ki je bil državni tajnik umrlega papeža, v prepričanju, da bo on Cerkvi in človeštvu mogel dati to, kar v težavni dobi potrebuje: svetnika in junaka. Res radostno je bilo zato oznanilo, s katerim je kardinalski konklave že prvi dan 2. marca 1939 končal svojo nalogo: „Annuntiamus vobis gaudium magnum: habemus Papam... Eminentissimum et reverendissimum Dominum Eugenium Pacelli, qui sibi nomen imposuit Pium XII.“ Novo izvoljeni papež je prav tega dne izpolnil 63 let in je po več ko 200 letih, za Inocencijem XIII. (1721—1724) bil prvi papež po rodu rimljan.

Pravijo, da sta v pokojnem papežu bila posebljena dva Pija: eden, ki so ga videli na Sedia gestatoria kot pravega vladarja, ki je blagoslavljal klečeče množice, in pa kot očeta, ki je v vatikanskih dvoranah sprejemal teden za tednom odposlanstva iz vsega sveta, jih poslušal in nagovarjal v njihovem lastnem

jeziku — obvladal je devet jezikov —; a drugi Pij je bil tisti, ki je klečal popljen v molitev, v premišljevanje, ko je v zbrani tihoti oblikoval notranjega človeka in v tesni povezanosti z Bogom črpal moči za svojo orjaško delavnost. Iz te nadnaravnosti je rastla njegova grandiozna osebnost, ki je s svojo subtilno duhovnostjo, dostojanstvom, srčno dobroto in plemenitim razumevanjem na vsakogar napravila neizbrisne vtise. Iz iste nadnaravnosti je potekala prav tako njegova izredna delavnost, ki jo je razvijal kot poglavar Cerkve in vodnik človeštva v eni najbolj nemirnih dob moderne zgodovine.

V službi Cerkve med prvo svetovno vojno

Po svoji novi maši, ki jo je daroval na velikonočno nedeljo 3. aprila 1899 v stranski kapeli veličastne bazilike Marije Snežne v Rimu, je bil E. Pacelli nekaj časa profesor za cerkveno pravo, a kardinal Gasparri ga je skoraj poklical v državno tajništvo. Tu ga je doletela velika vojska leta 1914 in ga zapletla v delo, ki mu ni pustilo niti enega dne počitka. Celo sredi morečega rimskega poletja je vztrajal pri svoji delovni mizi. Kajti treba je bilo prepričati vladarje in oblastnike, da osvobodijo in izmenjajo bolne in težko ranjene ujetnike; da dosežejo pisma ujetnikov in njihovih svojcev tudi zasedene dežele; da se ujetnikom vsaj ob nedeljah in ob praznikih dovoli počitek; da se na smrt obsojenim spremeni kazen; osvoboditev talcev; materialna pomoč po vojski opustošeni Poljski, Belgiji in Franciji; ureditev dostojnih pokopališč za v vojni padle žrtve...

Vsa ta človekoljubna delavnost, ki je tako odgovarjala plemenitemu srcu msgr. Pacellija, pa je bila le priprava na še pomembnejše naloge. Že prej je bil v pomembnih misijah izven Italije, zlasti 1908 kot papeški legat na evharističnem kongresu v Londonu. Papež Benedikt XV. pa ga je 13. maja 1917 posvetil in imenoval za sardskega nadškofa ter ga poslal kot apostolskega nuncijskega v Monakovo. Rečeno mu je bilo, da gre v Nemčijo „največ za tri mesece“, toda iz treh mesecev je nastalo 12 let.

Pacelijeva misija v Monakovem naj bi po zamisli Benedikta XV. okrajšala vojno in utrla pot do miru. Ob trmoglavosti nemških vodilnih politikov s cesarjem vred, ki so upali na končno zmago, papeževo mirovno posredovanje ni uspelo, pač pa se je naslednje leto, po nemškem porazu, Pacelijeva diplomatska misija spremenila v karitativno poslanstvo. Nemci niso nikoli mogli pozabiti, koliko je msgr. Pacelli v tistih trdih mesecih po vojni storil za omiljenje povojnih grozot, posebno še za časa komunističnega puča v Monakovem leta 1919. S človekoljubnim in taktnim nastopom si je osvojil splošno naklonjenost monakovčanov. V kasnejših letih se je tudi sam rad spominjal burne dobe, v katero je vpadla njegova prva diplomatska misija.

Po nastopu weimarske ustave 1920. leta, je msgr. Pacelli še obdržal svoj sedež v Monakovem, kjer je njegovo delovanje bilo kronano s podpisom konkordata z Bavarsko leta 1924. Po osmih letih bivanja v bavarski prestolici se je naslednje leto kot apostolski nuncij preselil v Berlin, kjer je dosegel, da je po dolgih pogajanjih bil podpisan konkordat med sv. stolico in Prusijo 13. avgusta 1929. Bilo je istega leta v decembru, ko je msgr. Pacelli od svojega prednika, Pija XI., sprejel kardinalski klobuk, na to pa imenovanje za državnega tajnika, ki šteje med najbolj odgovorna in najtežja mesta v vodstvu Cerkve.

Kardinal Pacelli je postal hitro ena najvidnejših osebnosti v tedanjem diplomatskem svetu. In kako težke naloge so ga čakale! V Franciji je bila na oblasti levičarska ljudska fronta z Leon Blumom na čelu, a francoski katoličani močno razdvojeni med seboj zaradi Action française. V Rusiji so bile cerkve oropane, škofje in duhovniki pa v ječah ali v izgnanstvu. V Mehiki je divjala prava verska vojna. V Nemčiji je narodni socializem prihajal na oblast z izrazito protikatoliško in brezversko tendenco. Tudi v Španiji je levičarska ljudska fronta pripravljala revolucijo in ni trajalo dolgo, da je izbruhnila ena najbolj krvavih državljanskih vojn, kar jih pozna zgodovina. In celo v sami Italiji so se kljub sklenjenemu konkordatu (1929) začele javljati trenja med Cerkvijo in fašizmom. Pij XI. si je določil za svoje papeško geslo: Pax Christi in regno Christi. A njegov državni tajnik kardinal Pacelli je mogel le to videti, da je vroča želja po miru daleč od uresničenja v božjem kraljestvu na zemlji.

Vendar pa so njegove misije, ki jih je opravljal kot papeški legat v Ameriki in Evropi, nedvomno dvignile ugled papeštva v sodobnem svetu. Obiskal je Združene države Sev. Amerike, da je zastopal papeža na evharističnem kongresu v Chicagi. Argentinci ne morejo pozabiti navzočnosti kardinala Pacellija na XXXII. mednarodnem evharističnem kongresu v Buenos Airesu 1934. leta. Dvakrat je bil v Franciji: ko je posvetil v Lisieuxu novo baziliko sv. Terezije Deteta Jezusa ob navzočnosti 400.000 glave množice in v Lurdu, ko so obhajali 75-letnico Marijinih prikazovanj.

Leta 1938 je zastopal sv. očeta na evharističnem kongresu v Budimpešti, kamor je potoval preko Slovenije. To je bila zadnja pot kardinala Pacellija izven Rima. Naslednje leto, 10. februarja je umrl Pij XI., nakar je bil 2. marca že po enodnevem konklavu izvoljen kardinal Pacelli za papeža.

Apostol miru

Mislimo, da še ni bilo papeža v vsej cerkveni zgodovini, ki bi zapustil toliko spisov, enciklik in govorov, kakor umrli Pij XII. Njegova orjaška delavnost je za človeške moči bila skoraj nepojmljiva. Prav do zadnjih dni življenja se je neprestano posluževal vseh mogočih načinov: od slovesnih enciklik do nagovorov po radiu, od neštetič adres na najrazličnejše cerkvene in svetne ustanove do nagovorov na neštetilna odposlanstva, ki so prihajala v Vatikan, da je na ta način ostal v stalnem živem stiku z vsemi socialnimi plastmi in poklici in z vsenaktualnimi problemi in duhovnimi tokovi našega časa. Ostaja prava skrivnost, kako je mogel rajni sv. oče posvečati istočasno takšno pozornost in tako dovršeno obvladati tako različna in povsem ločena socialna in duhovna področja in govoriti v njim razumljivem jeziku delavcem in podjetnikom, kmetom in obrtnikom, pravnikom in zdravnikom, pedagogom in zvezdoslovcem, staršem in otrokom, poročenim in zaročenim.

Prav posebna skrb pa mu je bila ohranitev in utrditev božjega miru v svetu, ki ga je nosil že v svojem imenu (Pax coeli) in čigar glasnik je bilo vse njegovo življenjsko delo, zlasti še devetnajst let njegovega papeževanja, za katerega si je izbral za geslo: Opus iustitiae pax. Sredi vojne vihre je Pij XII. obsodil

vojno kot sredstvo obračunavanja med narodi. Zavrgel in obsodil je vsako tiranijo, pa naj prihaja od desnice ali leve. Ob vsaki mednarodni napetosti je svet zaslišal njegovo modro, očetovsko besedo, ki je pozivala k strpnosti, zmernosti, pravičnosti in ljubezni.

Mir je božji dar, a treba je, da ga ljudje sprejmejo s pravičnostjo in ljubeznijo. Že med drugo svetovno vojno, za katere prepričan se je silno prizadeval, je pričel objavljati znamenite božične poslanice, v katerih je pogumno in s pravo krščansko širino podajal osnove za mednarodno sožitje, da bo vladal resnični mir na svetu. V teh božičnih poslanicah kakor tudi v mnogih od svojih štiridesetih enciklik, od katerih so nekatere izrecno posvečene socialnemu in mednarodnemu miru, pa se Pij XII. vedno vrača k osnovni misli, da brez krščanske obnove ni pričakovati miru ne v družbi ne v svetu. Materializma ni treba iskati le v komunističnem sistemu, ki vodi politiko in gospodarstvo v velikem delu človeštva. Praktični materializem in tehnično mišljenje sta razširjena tudi v zapadnem svetu. Javljata se pa v hlepenju po denarju, v čezmernem kultu telesa, v iskanju udobja in v uživanjajateljnosti ter na sploh v pozabi pravega človekovega namena. Pri vsem tem pa ni spoštovano človeško življenje, ki ga uničujejo, še predno je zagledalo luč sveta. Goli egoizem koplje prepade med posamezniki in med družbenimi razredi. Tehnični napredek, ako ni združen z verskim in navnim življenjem, se more spremeniti v strašen bič za človeštvo. Potrebna je vrnitev h krščanskim zapovedim, ako hočemo, da se bo izoblikovala družba, ki bo trdna, pravična in enakopravna.

Skrb za vse Cerkve

Pij XII. je politiko Vatikana vodil osebno, posebno po smrti državnega tajnika Maglionija. Pač pa mu je bil več let v pomoč msgr. J. B. Montini, sedanji milanski nadškof. Pijeva modra in daljnovidna presoja mednarodnega življenja ga je svetu razodevala kot diplomata in državnika prvega reda. Ugled, ki si ga je na tem izredno delikatnem področju pridobil v mednarodnem svetu, ga bo vedno dvigal v vrsto največjih papežev vse cerkvene zgodovine.

Navzlic temu pa je Pijeva poglobljena skrb veljala vedno katoliškemu svetu in njegovi edinosti. Nekega dne je izjavil kardinalskemu kolegiju: „vladamo v pišu viharja in pod udarci orkana“. Vendar sredi neprestanih napadov in velikih skrbi za vso Cerkev njegov močni duh ni klonil. Čeprav so izza železne zavese in iz Daljnega vzhoda prihajala le žalostna poročila, je Pij XII. posvečal svojo neprestano skrb notranjemu življenju Cerkve, njeni svetosti in slavi. Ob nobenem pomembnejšem dogodku, ob nobeni radosti ali bridkosti, ki je zadela kako pokrajino ali narod, papež ni ostal brezbrizen. Ob vsaki priložnosti, ki se mu je nudila, je naslovil na vernike „molčeče Cerkve“ besede spodbude in tolažbe, istočasno pa je pozival katoličane vsega sveta k molitvi za preganjano Cerkev pod komunizmom. Mladi afriški Cerkvi je z imenovanjem mnogih domačih škofov dal v nekem smislu samoupravnost. Sklenil je celo vrsto konkordatov v korist Cerkve in prizadetih narodov. Za časa svojega papeževanja je proglasil več ko sedemdeset svetih in blaženih.

S svojimi veliki deli je Pij XII. resnično duhovno obogatil naš čas. Poleg mnogega drugega omenimo le še proslavo jubilejnega in pa Marijinega leta ter razglasitev dogme o telesnem Marijinem vnebovzetju. Spremenil je liturgična

pravila, da bolj ustrezajo sedanjim časom, omilil je evharistično postno postavo, dovolil večerne maše. Olajšal je molitev brevirja. Tudi obhajanje velikega tedna je toliko predrugačil, da more verno ljudstvo v večjem skladju z evangeljskim poročilom doživljati svete dogodke našega Odrešenja.

Ni mogoče v kratkih potezah obnoviti prebogato in mnogovrstno apostolsko delo pokojnega svetega očeta. Slovensko bogoslovno semenišče v zamejstvu šteje Pija XII. med svoje ustanovitelje in največje dobrotnike, ki je tudi z materialno podporo v knjigah in v denarju v prvih letih omogočil njegov obstanek. A vsi slovnski duhovniki, ki smo živeli Pijevo dobo, mu bomo ohranili posvečen spomin in vdano zahvalo za neizmerno delo porojeno iz krščanske pravičnosti in ljubezni, s katerim je kot pravi Pastor Angelicus usmerjal človeštvo k tostranskemu in onstranskemu miru.

Delo za molčečo cerkev

Pavel Slapar, Avstrija

V Evropi govorimo o svobodni Cerkvi na zapadu in o molčeči na vzhodu. Med obema je visoka pregraja, da oni, ki so tam, redno ne morejo sem; in tisti, ki so tu, redno ne morejo tja. Pogosto se ta pregraja imenuje železna zavesa. Trenje med vzhodom in zapadom ali med komunizmom in nekomunizmom pomeni za mnogo kristjanov vrsto težkih odločitev, ki imajo za posledico različne tragične učinke.

Težko je določiti letnico, kdaj so se te bridkosti začele. Cerkev je v zadnjih desetletjih zašla med dva ogromna mlinska kamna: narodni socializem in komunizem. Najprej jo je trl prvi, za njim nič manj drugi.

V Evropi po končanem preseljevanju narodov na začetku srednjega veka takega valovanja in pehanja množic iz kraja v kraj ni bilo več. Po drugi svetovni vojski smo ga bili pa najbrž v povečani izmeri spet deležni. Število beguncev in izgnancev gre v milijone.

Za vse te se je bilo treba s občeloškega in krščanskega stališča zavzeti. Osnovale so se mednarodne in narodne organizacije, da bi lajšale bedo brezdomcev in nemaničev. Tudi katoličani morejo v tem pogledu na marsikaj pokazati. Morda smem celo reči, da se jim tudi nekdanj pred božjo sodbo verjetno ne bo treba sramovati, ker so za bližnjega v stiski nemalo storili.

Ko se bo pisala zgodovina tega dela, bodo posamezni dobrotniki, ki so s svojimi darovi prispevali v skupen sklad, utonili v morju pozabljenja. Dve imeni bosta pa gotovo ostali. Dva moža sta s svojo iniciativnostjo in organizatorično spretnostjo razgibala in plodonosno usmerila darežljivost posameznih dobrotnikov do take mere, da ju zgodovina ne bo mogla prezreti.

Prvi je **pater Werenfried Straaten**. Po poklicu je premostrateneec ter kot tak po obleki še najbolj podoben našim očetom cistercijanom. Spada v opatijo Tongerlo v Belgiji.

Pater Werenfried van Straaten ima izredne sposobnosti, da zna denar dobiti in ga smotrno za časovne potrebe naložiti. Prepotoval je sam že mnogo dežel in držav, kjer je predaval in pridigal in prosil prispevkov. Izkazal se je takega mojstra, da so mu ljudje in podjetja zaupali milijonska sredstva.

Ne morem naštevati vseh posameznih zaslug, a nekatere naj omenim:

1. **Denarna pomoč.** Množice beguncev in izgnancev, ki se nahajajo na poti, da najdejo novo deželo in si ustvarijo nov dom, sprva nič ne zaslužijo. Dokler ne pridejo do kakega rednega dela in zaslužka, jih je treba podpirati. Pater Werenfried je tisočem in tisočem pomagal s podporo. Pri delitvi denarja ni bil malenkosten. Njegove podpore so bile izdatne.

2. **Pomoč v živilih in obleki.** Ta akcija je imela posebno v prvih letih po vojski velik obseg. Takrat smo radi govorili o kalorijah. Tudi živilske karte so jih upoštevale, a s to pripombo, da so nam bile prepričilo odmerjene. Pater Werenfried jih je pošiljal v taborišča beguncem in izgnancem, stradajočim v vzhodno cono Nemčije in dežele onstran železne zavese. Najbolj zaželena je bila mast in zabela. Pater Werenfried je prispeval toliko, da se ga je oprijel hudomušni priimek „Speckpater“. Isto je bilo z obleko. Dokler ni bilo kaj obleči in obuti, smo bili za vsako obrabljeno perilo in ponošeno obleko hvaležni. Pozneje smo seveda postali spet izbirčni.

3. **Pomoč duhovnikom.** Begunci in izgnanci so nasilno iztrgani iz rednega dušnega pastirstva. Ako vrzel in presledek trajata predolgo, je nevarnost, da se večina veri odtuji. Take pozneje nazaj pridobivati je pa tako težko! Pater Werenfried je imel pred očmi troje:

V vzhodni coni Nemčije je bilo zaradi vojne vihre mnogo cerkva porušenih. Za zidanje ni bilo denarja in ne gradbenega materiala. Mnogi katoličani so prišli v povsem protestantske kraje. Nastalo je vprašanje bogoslužnega prostora. Po nekod so si protestantje in katoličani delili cerkve. Povsod pa to ni bilo izvedljivo. Mnogi begunci in izgnanci so bili nastanjeni po ogromnih taboriščih, ki so bila od župne cerkve tako oddaljena, da jih tudi po cerkveni zapovedi ne bi bilo mogoče siliti k nedeljski službi božji.

Pater Werenfried je iznajdljiv. Izmisli si je potujoče kapele. Od angleških in ameriških zasedbenih oblasti je kupil več težkih avtomobilov, ki imajo zelo močne motorje. Te avtomobile je dal predelati, da izgledajo kot nekdanji dolgi vozovi za prevažanje pohitšva. Le nekoliko bolj okretni so. Avto ima znotraj tri dele. Spredaj je vhod v sobo duhovnika in vozača. V tem prostoru sta dve postelji, umivalnik, mizica in omara za najpotrebnejšo prtljago. Drug vhod je na sredi. Tu je vse, kar se potrebuje za mašo in delitev zakramentov. Vhod ima dvokrilna vrata, ki jih odpreš na stežaj na obe strani. Notranja stran vrat je poslikana s svetniki in predstavlja na ta način oltarni nastavek. V sredo se postavi zložljiva oltarna miza in pred njo dve stopnici. Ljudje se zbero v polkrogu pred oltarjem na prostem. Če dežuje, mašuje duhovnik globlje v avtu. Ob lepem vremenu ob avtu. Tretji vhod je zadaj. Tu je prtljažni prostor za živila in obleko. Potujoče kapele gredo skozi kraje, kjer se darovi nabirajo in skozi kraje, kjer se dele. Duhovniku ni treba skrbeti za stanovanje in bogoslužni prostor. Oboje vozi s seboj. Prtljažni prostor je pa itak vedno v akciji bodisi, da se prispevki nabirajo ali razdeljujejo.

Posebno vprašanje je vzdrževanje duhovnikov. V Nemčiji in Avstriji so vpeljani cerkveni davki. Iz teh davkov plačuje škofija svoje duhovnike. Počasi in precej pozno so celo škofije uvidele, da bi bilo prav, če bi poleg rednih dušnih pastirjev vzdrževale še tega ali onega, ki se vozi v potujoči kapeli ali opravlja službo božjo v kakem taborišču, kjer so nastanjeni begunci in izgnanci.

Sprva so si škofije to enostavno predstavljale. Bile so pripravljene nastaviti begunskega ali izseljenskega duhovnika na kaki župniji kot kaplana. Kot tak lahko opravlja vse delo na župniji, ki mu kot kaplanu gre. In kar mu še časa „ostaja“, naj se briga tudi za taborišče. Ta način se ni obnesel. Nekateri duhovniki so ostali v taborišču. Taboriščne uprave na splošno niso nasprotovale taboriščnim kapelam. A k opremi kapel niso prispevale. Vsaj naravnost ne. Dokler so bili vsi taboriščniki oskrbovani, je prejemal oskrbovanje tudi duhovnik. Pozneje so morali taboriščniki na delo. Kdor ni bil za delo, je moral biti od zdravnika kot tak priznan. Kdor pa je dobil delo in zaslužek, je izgubil oskrbovanje v taborišču. Ostala je samo pravica do barake. Stanovanje, hrano, vodo in luč ter prispevek za čistočo v in okrog barake je bilo treba plačati.

Taboriščne uprave so duhovnika pustile v taborišču, a vzele so mu oskrbovanje. Pri tem je prišla pomoč iz škofije. Škofije so ga nastavile z najmanjšo plačo kaplana. To je bila minimalna eksistenca. Tukaj je pater Werenfried veliko pomagal. Ustanovil je tako imenovano Ostpriesterhilfe (pomoč za vzhodne duhovnike). Pošiljal je posameznim mesečne prispevke v denarju in živilih ali obleki. Tiste, ki so imeli veliko ali dolga službena pota, je tudi motoriziral. Najprej je delil motorje. Zadnje čase pa bolj avte. Tako se tudi že marsikak slovenski izseljenski ali taboriščni duhovnik vozi v speck-patrovem avtomobilčku in marsikdo se nadeja, da se bo še, če ga do danes še ni dobil.

Danes je vse to lažje in bolj urejeno. Škofije so plače precej zvišale. Taboriščniki so zaposleni in zaslužijo. Kot taki plačujejo tudi cerkven davek. Ako škofija tega ali onega duhovnika nastavi z mesečno plačo, ni s tem storila nobene posebne dobrote. V Avstriji, n. pr. v Spittalu, krška škofija vzdržuje enega duhovnika za Slovence, enega za Hrvate in enega za Madžare. Sekovska škofija v Gradeu skrbi za enega duhovnika za Slovence. Linška škofija prav tako. V dolednem času bo najbrž tudi salzburska kaj podobnega ukrenila.

4. **Gradbena akcija.** Pater Werenfried meni, da ljudje v barakah niso sposobni, da bi držali deset božjih zapovedi. Kdor je prisiljen bivati v baraki, počasi versko in moralno propade. Ljudje ne potrebujejo samo živila in denar. Treba jim je pomagati iz barak, da bodo prišli do svojih domov in stanovanj.

Pri nas v Spittalu je organizacija žena iz Holandije investirala toliko denarja, da je bilo mogoče zgraditi deset enonadstropnih hišic z dvajset družinskimi stanovanji. Interesenti plačujejo mesečno najemnino, s katero se investirani denar amortizira. Najemnina je preračunana na 70 let. Po tej dobi postane najemnik lastnik. Toda kaj je dvajset stanovanj, če je v taborišču 1200 prebivalcev!? Za holandsko pomočjo je začela graditi tudi občina. Te hišice so mnogo bolj preproste in siromašne, a imajo to prednost, da najemnina ne bo tako visoka. Vendar tudi v te hišice marsikdo ne bo mogel. Prosilcev je več kot stanovanj. Mnogi pa potrebnih dohodkov nimajo, da bi plačevali najemnino.

Pater Werenfried je prišel na izvirno misel. Organiziral je tako imenovani gradbeni red, ki pa ni red v cerkvenem smislu. Mladi fantje in možje se za čas svojega letnega dopusta obvežejo, da bodo prišli kot stavbeni delavci graditi hišice za taboriščnike in tiste, ki ne morejo priti do svojega stanovanja. V poletju 1958 je delalo na ta način 19.000 delavcev. Tudi ta akcija ne bo pripomogla vsem do lastnega stanovanja. A vendar je razlika, če je na enkrat na razpolgo nekaj stotin stanovanj, ko če jih je samo nekaj desetlin.

Drugi mož, ki patra Werenfrieda dopolnjuje, je prelat dr. A. Kindermann. Prej je bil profesor bogoslovja na Čehoslovaškem. Po letu 1945 je bil kot Nemeč izgnan. Zaneslo ga je v Nemčijo. Z njim v zvezi moram omeniti mesto Königstein. To je kakih 22 km od Frankfurta am Main. Po prvi svetovni vojski so bili kot zasedbena oblast nekaj časa Francozi v teh krajih. V Königsteinu so zgradili tudi dve precej veliki vojašnici. Ko so Francozi odšli, sta vojašnici pripadli deželi. Ne mesto in ne dežela nista vedeli z vojašnicami kaj ukreniti. Po drugi svetovni vojski je priliko porabil dr. Kindermann in je vprašal, če bi bili vojašnici z vsem prostorom naokrog naprodaj. Dežela je bila kar brž pripravljena. Mesto tudi ni oporekalo. Dr. Kindermann je napravil pogodbo z odplačevanjem na deset let. Ko je za to zvedel pater Werenfried, se je za misel takoj navdušil. Obljubil je tudi svojo pomoč. Ves dolg je bil v poldrugem letu odplačan.

Dr. Kindermann se je lotil prezidave. Spodnje poslopje je preuredil tako, da je v njem namestil dijake srednješolce. To je nekako deško semenišče za vse tiste begunce iz za železne zavese, ki bi utegnili imeti poklic za duhovnika. V tem poslopju je prostora za 150 do 200 dijakov. Zgornje poslopje je oddaljeno kakih 200 metrov. Vmes je lepo izpeljana pot s terasami. Poleti je vse v rožah. Pogled je prav lep. Dr. Kindermann je zgornje poslopje preuredil za bogoslovce. Obenem so v njem stanovanja za profesorje, knjižnice, seminarji in kar pač spada k bogoslovju. Vsako stanovanje ima sveže tekočo vodo in centralno kurjavo.

strani je kapela. Kapela je preprosta, a okusna in predvsem praktična. Slo je v Na zahodni strani je prizidano novo poslopje, v katerem je uprava, dvorana za družabne prireditve in dvorana za predavanja ter igre. Na vzhodni prvi vrsti za to, da bi moglo v njej maševati veliko duhovnikov in da bi drug drugega ne motili. Umetniško lep je kip Matere božje kot Mati izgnancev.

Med letom je v zavodu od 70 do 100 bogoslovcev. Ko končajo, jih sprejme katerikoli škof v zapadni Nemčiji in jih obenem inkardinira. Če pozneje škof, ki ima skrb za izseljence, koga rabi, se z njim dogovori in mu pošlje dekret. Na podlagi tega dekreta ga prvotni škof takoj ekskardinira. Zdi se, da je ta dogovor zelo pameten. Doslej se je obnesel.

Ko sem pred petimi leti govoril z dr. Kindermannom, mi je rekel: Povejte Vašim ljudem, da smo pripravljene vsakega izštudirati, če bi hotel postati duhovnik. Predpogoj je le, da prihaja iz za železne zavese. Seveda hočemo zraven šteti tudi Jugoslavijsko.

Med počitnicami dijaki in bogoslovci odidejo. V tem času se hiši imenujeta Haus der Begegnung (Hiša obiskov, sestankov in srečanj). Tako pridejo lahko različne narodnostne skupine in tukaj zborujejo, se posvetujejo ali imajo skupne duhovne vaje, tečaje in podobno.

Ker je okolica lepa — obdajajo jo sadovnjaki, vrtovi, travniki in gozdovi — pripeljejo razne narodnostne skupine semkaj tudi otroke, da kot skavti ali pod kakšnim podobnim imenom tukaj tabore. Čez dan delajo izlete v okolici. Organizacijo imajo povsem skavtsko.

Dr. Kindermann je bil mnenja, da je treba položaj in življenje Cerkve ter katoličanov za železno zaveso zasledovati, zbirati podatke, jih zapisovati ter o njih svetovati, ki je še svoboden, poročati. V Königsteinu izdajajo v ta namen več malih časopisov: Expulsus, Königsteiner Rufe in Digest des Ostens.

Prav posebno pa služijo temu namenu kongresi Kirche in Not (Cerkev

v stiski). Teh je bilo do leta 1958 že osem. Prvi kongres je bil leta 1951 še v Hilversum v Holandiji. Obravnaval je versko stisko pregnancev. Drugi kongres je bil v Königsteinu in za njim vsi ostali. Na drugem kongresu so obravnavali stisko vzhodnih kristjanov. Na tretjem stisko duhovnikov, na četrtem odgovornost laikov, na petem boljševizem, v kolikor nadomestuje religijo, na šestem boljševizem in koeksistenco, na sedmem nacionalni boljševizem in na osmem izgledu za svetovni komunizem.

Zelo všeč mi je bila organizacija kongresov. Vse teče tiho in brezhibno. Ko prideš, oddaš na upravi priglasnico. Plačaš prispevek ali se kot duhovnik obvežeš za šest intencij. S tem je vse urejeno. Obenem dobiš karto, kjer so za vsak dan bivanja določeni odrezki za trikratni obisk v obednici: zjutraj, popoldne in zvečer. Postrežba in hrana je prvovrstna. Potem se vpišeš na posebno polo, kdaj bi rad maševal. Kolikor je mogoče, si lahko izbereš kapelo in oltar. Zjutraj prideš in vse je pripravljeno. S seboj prineseš purifikatorij in humerale. Nikjer ni čakanja ali prerivanja. Vse gre v redu, brez godrnjanja in točno. Isto je pri predavanjih.

Zadnji večer je vsako leto prireditve v dvorani. Ker prireditelji kongresa žele, da ne prihajajo samo duhovniki, marveč tudi laiki, imajo ti priložnost, da pri tej večerni prireditvi pokažejo, kaj imajo svojsko narodnega. Tu imaš priliko videti in slišati pesmi, narodne noše in plese. Leta 1958 smo občudovali Ukrajince, Ruse, Poljake in posebno Madžare. A nad vse so se postavili Hrvatje. Nastopilo jih je kakih dvajset od obojega spola. Imeli so pristni hrvaški tamburaški zbor, krasne narodne noše in umetniško naštudirane narodne hrvaške plese. To je bil umetniški užitek posebne vrste. Seveda sem po prireditvi izvedel, kako je bilo kaj takega mogoče. Na turneji po Srednji Evropi so pred kratkim trije artisti odskočili in se niso marali več vrniti. Ti sedaj zbirajo Hrvate po Nemčiji, da bi z njimi osnovali umetniško skupino, s katero bi se dalo po vseh večjih mestih v Evropi nastopati. Slovenci nismo doslej še nikdar nastopili. Takega narodnega blaga, kot ga imajo drugi slovanski narodi, žal tudi ne bi mogli nikdar pokazati.

En večer je posvečen uri molitve, kateri je pridruženo češčenje sv. Rešnjega Telesa, ki traja do polnoči. Najprej zapoje zbor. Nato je molitev. Za tem posamezna narodnost zmoli v svojem jeziku očenaš in zdravomarijo. Molitev je posebej sestavljena, da je vsebina kolikor mogoče v zvezi s težavami in bridkostmi naroda, ki je molil očenaš.

En večer je posvečen Mariji. Vsi zborovalci se zbero v dvorani. Vsaka narodnost nastopi s svojo Marijino pesmijo. Če je udeležencev veliko in so vmes dobri peveci, je tak nastop lahko nekaj zelo lepega. Slovenci se doslej nismo posebno postavili. Morda drugo leto. Sliši se pri tem večeru marsikaj zanimivega. Trije kitajski duhovniki so nam zapeli kitajski očenaš. En indijski škof pa kar solo pesem v čast Materi božji v svojem jeziku. Ta se nam je vsem zelo dopadla. Melodija me je zelo spominjala na tiste pesmi, ki jih prepevajo šerpe, kadar vodijo evropske ekspedicije na himalajske vrhove.

Zadnji dan kongresa je zjutraj v kapeli maša v bizantinskem obredu. Zbor pa pride v ta namen iz Holandije. Za en avtobus jih je. Samo pevovodja je Ukrajinec. Peveci so vsi Holandci. A kako lepo in jasno izgovarjajo starslovensko besedilo!

Po maši je koncert ukrajinskih pesmi v dvorani. Zbor je na višini. Saj neprestano nastopa.

Ko sem bil pred petimi leti na kongresu, sem Slovence zastopal sam. Leta 1958 se nas je pa že nekaj več nabralo. Morda bomo počasi tudi do kakšnih laikov prišli.

Na zadnjem kongresu sva bila iz Spittala dva, g. župnik Anton Miklavčič in podpisani. Iz Gradca so prišli trije, g. župnik Janez Hafner, g. Jožef Marija Pelan in g. Martin Belej. Iz Astena pri Linzu je prišel g. dr. Ferdinand Kolednik. Iz Monakovega g. France šeskar, ki je nekako vodil organizacijo Slovencev na kongresu. Iz Nemčije je bil na kongresu tudi dr. Janez Zdešar. Iz Holandije se je pripeljal v avtu g. Vinko Flek. Ta dva sta zelo skrbela za dobro voljo na kongresu in bilo bi škoda, če bi ju ne bilo. Posebej moram omeniti svetovna potnika g. Vinkota Zaletela in g. Alojzija Luskarja. Brez teh dveh si kake večje prireditve kje daleč v inozemstvu ni lahko misliti. Iz Rima je prišel g. dr. Pavel Robič. Iz švice g. prof. dr. Alojzij šuštar. Na koncu se nam je prismejtal še mons. Stanko Grims in gg. Vinko Žakelj ter Zdravko Reven. Zelo smo pričakovali tudi našega škofa dr. Gregorija Rožmana, pa mu Nemci niso hoteli dati vize. Tako ga je moral g. Ignacij Čretnik v avtu odpeljati iz Francije preko švice v Avstrijo. Mi smo po končanem kongresu zborovali sami in premlevali skrbi izseljenskih duhovnikov.

Na kongresu je bilo 800 udeležencev. Večinoma so bili duhovniki. Imeli smo vmes tudi dva kardinala. Bogoslovcev je bilo 170. Narodnosti je bilo trideset. Vsekakor res mednarodni kongres!

Ko sem poslušal poročila posameznih narodnih zastopnikov, sem se spet uveril, kako komunizem Cerkev povsod na svoj način zatira. Čim bolj je dežela proti jugu, tem bolj so metode surove. Kramp, lopata in puška. Čim bolj je dežela na severu, tem bolj je preganjanje rafinirano.

Ko sem pred petimi leti poslušal, kakšna miselnost preveva prireditelje in glavne predavatelje kongresa, sem mislil, da goje še vsi upanje, da se bo počasi vse uredilo, da se bodo begunci in izgnanci vrnil in da se bo življenje vrnilo v stare tire. Leta 1958 te miselnosti nisem več našel. Mnogim Nemcem sem stavil vprašanje: Kako si predstavljate, da se bo vprašanje razdeljene Nemčije rešilo? — Na to vprašanje mi ni znal nihče odgovoriti. Drugo vprašanje: Ali mislite, da se bo ta mali košček zapada obranil pred vzhodno poplavo? — Splošno mnenje je bilo, da ne. Danes ne mislijo na zapadu več na to, da se bodo Rusi umaknili, marveč se vprašujejo, kaj bomo takrat storili, ko jih bomo imeli v svoji deželi. Pater Werenfried nam je lepo rekel: Evropa je vzhodu že veliko pomagala v materialu. A duševno najbrž ni zmožna pomagati, ker njej samu manjka duše. Ko so prišli Madžari, nismo bili zmožni, da bi jim prinesli Kristusa. Pa je bila le majhna peščica. Kaj bomo storili, ko pride ves vzhod nad nas? Kaj jim bomo dali?

Kljub takim mislim smo vendarle odšli iz Königsteina poživljeni. Spoznali smo mnogo dobrih ljudi. Občutili smo, kako je Cerkev res vesoljna in kako bi lahko bilo lepo, če bi se dali ljudje od Cerkve kaj več poučiti in voditi. Gotovo je vsak od nas napravil sklep, da bo k uresničitvi boljše bodočnosti po svojih močeh prispeval.

ZLATOMAŠNIK O. ANTON PREŠEREN

Ivan Ahčin, Argentina

Dne 28. oktobra stopi v glorio zatega mašnega jubileja prečastiti oče Anton Prešeren, generalni asistent jezuitskega reda, potem ko je 8. junija letošnjega leta obhajal 75-letnico Bogu, jezuitskemu redu in narodu darovane življenja.

Njegova domovina je naša Gorenjska, ponosna Breznica, ki je dala Slovencem velike moče in mnogo kremenitih duhovniških značajev. Ker je po odlično dovršeni srednji šoli želel postati duhovnik, ga je škof Anton Bonaventura Jeglič, njegov rojak in ožji sorodnik poslal v Rim za nadaljno izobrazbo. V Germaniku je v letih 1902 do 1909 dovršil modroslovje in bogoslovne nauke z dvojnimi doktoratom iz sholastične filozofije in teologije. Še leto prej, 28. oktobra 1908 je v Rimu daroval svojo prvo sv. mašo.

Po vrnitvi v domovino je bil nastavljen za kaplana v Borovnici. Prijaznega in pobožnega gospoda je ljudstvo takoj vzljubilo. Ni bilo dvoma, da bodo cerkveni predstojniki izobraženemu mlademu doktorju, ki je pokazal veliko gorečnost v pastirstvu, sčasoma zaupali bolj odgovorne službe. Srce mladega duhovnika pa je težilo drugam. Priljubilo se mu je življenje in delo očetov jezuitov, ki so oblikovali njegov svečeniški značaj. Verjetno se mu je tožilo tudi po tistih duhovnih globinah in širokih obzorjih, ki so lastna slavnemu jezuitskemu redu. Čutil je, da bo njegova vse drugo prevladujoča skrb za nadnaravnost našla v jezuitskem redu najbolj zagotovljen in ploden razvoj. Humana cuncta sic vana! Tako je že naslednje leto 1910 stopil v bojno Kristusovo četo, ki nosi na svoj. zastavi napis: Ad majorem Dei gloriam!

Redovno življenje in delo našega jubilanta se naravno odmika sleherni naši presoji že zato, ker je kot redovnik hotel živeti skrito. Pa tudi, ker je lastno resnično notranjemu življenju, da se ne razkazuje, ampak se skriva v globine. Ars est celare artem. A če je notranje življenje skrito očem, so vidne kreposti, ki iz njega potekajo. In le-te niso ostale skrite njegovim redovnim predstojnikom. Spoznali so bogate zmožnosti mladega redovnika. Komaj je dobro dokončal novicijat, že so ga poslali kot docenta na teološko fakulteto v Innsbruck; 1919 postane rektor velikega bogoslovnega semenišča v Sarajevu, a že tri leta nato je provincial novo ustanovljene jugoslovanske viceprovincije s sedežem v Zagrebu. Na tem visokem in odgovornem mestu je o. Prešeren deloval vse do leta 1931, ko je bil poklican v Rim v vodstvo jezuitskega reda kot asistent za slovansko asistenco in s tem na položaj najožjega svetovalca in sodelavca redovnega generala. Prepričljiv dokaz za avtoriteto, ki jo o. Prešeren uživa v jezuitskem redu, kjer je mogoča bogata izbira med dobrimi in najboljšimi, je dejstvo, da ima svoje mesto v najvišjem redovnem forumu neprekinjeno vse do danes.

Najlepši okras zrelih let je avtoriteta. Življenje je nikomur ne nakloni brez truda, brez čednosti. Vendar časti prinašajo tudi bremena. Naš o. Prešeren je iskal v redu skritosti, miru, kontemplacije, pa mu je volja redovnih predstojnikov odmerila težavno nalogo, da je moral kar naprej posegati v svet, kateremu se je odrekel. Pax multa in cella, floris autem plurima bella. Vedno je

bil na tako izpostavljenih in odgovornih mestih, da ni bil le sodobnik dogajanj, zmed in prekucij v svetu, ampak je moral tudi sam bojevati „plurima bella“.

Pomislimo le na delikatno nalogo, ki je o. Prešernu bila po zlomu Avstro-Ogrske zaupana, da v docelo spremenjenih razmerah, v versko in narodnostno mešani državi organizira redovno provinco. Potrebno je bilo mnogo modrosti in previdnosti ter zlasti vztrajne potrpežljivosti spričo predsodkov in nezaupanja, s katerim je nova oblast spremljala organizacijo jezuitskega reda v državi.

Ali če pomislimo na usodni zaključek 2. svetovne vojne, ki je ves slovanski svet od Soče in Odre prepustil komunistični zasedbi z nad 50 milijoni katoliških Slovanov, s čimer je tudi vsa slovanske jezuitska asistenca prišla pod komunistično oblast. Onstran železne zavese je za Cerkev nastopila doba mnogih bojev in preganjanja, ki spominja na prvo krščansko dobo. Pa tudi Jezusova Družba se je ovenčala z novimi mučenci in pričevalci za Kristusa. Slovanski narodi, ki sta jih pokrstila sv. Ciril in Metod, so danes obsojeni na molk. Toda Rim misli nanje in jih ima neprestano vključene v svoje molitve. Rim misli tudi na bodočnost, kakor priča med drugimi ustanovami Russicum, pri katerem ima tudi naš o. Prešeren mnogo zaslug, da se tamkaj pripravljajo idealni duhovniki za misijonsko delo na vzhodu.

In nekega dne so se pričeli slovenski begunci oglašati v Borgo Santo Spirito 5, ki leži poleg Vatikana. Vsak je vprašal po patru Prešernu. Ker je o. Prešeren večina svojega življenja preživel izven Slovenije, ga mnogi niso nikdar preje videli. Vendar pa so vsi, ki so prihajali v Rim, vedeli, da tu bije toplo slovensko srce za brate v stiski. In niso se varali. Takrat smo spoznali, kaj je pravi prijatelj. Skušilo je njegovo dobroto in očetovsko skrb slovensko begunsko semenišče, ki je po njegovem vplivnem posredovanju našlo v zamejstvu svoj pravni, in v prvi dobi tudi materialni obstoj. Oglašali so se pri o. Prešernu slovenski duhovniki s svojimi težavami, proseč posredovanja in nasveta. Prihajali so izobraženci, dijaki, preprosti ljudje, ki jim je postal mentor in kažipot v novi svet. Uspešnost posredovanj o. Prešerna tudi na najvišjih cerkvenih mestih je bila presenetljiva. Vsa naša pota v Vatikan so šla preko patra Prešerna, ki je znal modro, a tudi pogumno, vedno o pravem času in na pravem mestu zastaviti svojo vplivno besedo.

In kako je sprejemal svoje obiskovalce! Bil je ob vsakem času na razpolago, kakor da nima nobene večje skrbi, kakor ustreči željam in prošnjam svojih rojakov. Pa je res, da morajo pobožnost spremljati še druge čednosti, da je vabljava. O. Prešeren zna s prijaznim, toplim nasmeškom, z ljubeznjivo gesto in celo z dovtipom osvojiti vsakogar, da mu z zaupanjem odkrije srce. Čutiš pa, kako prijaznost in odkritosrčna preprostost, ki sta mu lastni, dihata notranje dostojanstvo in plemenitost, ki imata svoj izvor v globokem notranjem življenju. Notranje življenje je vir tudi njegove zunanje delavnosti in žrtvovanja, ne da bi kdaj pričakoval drugega plačila kakor zavest, da z dejavno ljubeznijo izpolnjuje voljo božjo.

Z leti se okrog človeka kopičijo neugodja. Tudi našemu jubилantu, ki zre na petdeset duhovskih let, težave življenja ne prizanašajo. A kljub zlatomašnim letom ne išče počitka. Še vedno je ves v delu, vedno skrben in natančen v svojih nešteti opraviilih. Tudi sedaj še ne pozna tožbe: časi so slabi, ampak je ves pomlajen, kadar je treba kje priskočiti na pomoč.

Dosti se govori in piše o tem, da je današnja doba prežeta s tostranostjo in praktičnim materializmom, ko ljudje cenijo le še tehnični napredek, udobje, denar moč in oblast. A ne smemo ostati na površju. Življenje, posvečeno onstranosti, naj bo še tako skrito, tudi še v sedanjem času oživlja duhovne zelenice in je veliko število tistih, ki se branijo in ohranjajo ob delu in žrtvah Bogu posvečenih oseb. Prav tako, kakor je zapisano v svetem pismu: skrite vode so dobre in skriti kruh je sladak.

Tudi naš zlatomašnik je v svojem življenju ostvaril duhovno zelenico, ki sega mnogo dalje kot njegov neposredni vpliv. Kdo bo preštel vse tiste, ki so po delih o. Prešerna doživeli, da so „skrite vode dobre in da je skriti kruh sladak“! Zlatomašnik sam se v tem duhovnem bogastvu pomlaja: Annosus virescit, ko se pri sv. maši dan za dnem obrača poln hvaležnosti k Bogu, ki „razveseljuje njegovo mladost“.

Tudi mi smo Bogu hvaležni za veliko delo, ki ga je prečastiti gospod zlatomašnik opravil in za svetel zgled, ki nam ga daje. Naj plamen njegovega plemenitega srca še dolgo ne ugasne! Fiat!

OB JUBILEJIH MARIJINI^VH DRUŽB

Filip Žakelj, Argentina

Leta 1964 bo preteklo že štiri sto let, odkar je mladi jezuit p. Janez Leunis v Rimskem zavodu (Collegio Romano) priklical v življenje prvo dijaško Marijino kongregacijo. I. Wicki, D. J., je nedavno napisal krasen življenjepis tega vzornega ustanovitelja Marijinih kongregacij. Prav tako je pred nekaj leti Villaret E., D. J., napisal prvi zvezek obširne zgodovine Marijinih kongregacij, obenem pa tudi krajši povzetek zgodovine Marijinih kongregacij od leta 1540 do 1948. Namestniki Jezusa Kristusa na zemlji so bili Marijinim kongregacijam zaradi velikih uspehov pri notranji vzgoji članov ter zaradi njihove apostolske gorečnosti vedno naklonjeni. 27. septembra 1748 je učeni Benedikt XIV. izdal zlato bulo „Gloriosae Dominae“ o Marijinih kongregacijah. 27. septembra 1948 pa je Pij XII. — torej točno dvesto let zatem — podpisal prepomembno apostolsko konstitucijo „Bis saeculari“, ki je izredno važna za razvoj Marijinih kongregacij. Letos obhajamo desetletnico te apostolske konstitucije, v kateri Pij XII. jasno trdi, da imajo Marijine kongregacije vse lastnosti prave Katoliške akcije: „Ker stvari tako stoje, ne moremo Marijanskim kongregacijam odrehati nobenega izmed značilnih znakov Katoliške akcije, pa naj gledamo njihova pravila ali naravo, njihov namen ali njihove napore in delovanje, kadar koli namreč Katoliško akcijo pravilno opredelimo. Niti ustroj niti svojski znaki Marijanskih kongregacij nam ne branijo, da bi jih z vso pravico ne imenovali Katoliška akcija pod varstvom in navdihom blažene Device Marije.“ Že naslednje leto je p. Emvin Busuttill, D. J., napisal bogato razlago te konstitucije v latinskem jeziku, Lutger Brien, D. J., pa je v Montréalu v Kanadi kmalu nato objavil dobro razlago konstitucije v francoskem jeziku. Že leta 1948 je izšel tudi slovenski prevod konstitucije kot dodatek k osmi številki osrednjega kongregacijskega glasila *Acies ordinata*. Na

drugem mednarodnem kongresu katoliškega laišтва, ki se je vršil v Rimu od 5. do 13. oktobra 1957, je Pij XII. v nagovoru 5. oktobra 1957 predlagal, naj se spremeni zaradi težav pojem (ime) in zgradnja Katoliške akcije. Znani malineški pomožni škof Suenens v januarški številki revije Nouvelle Revue Theologique trdi, da je Pij XII. napravil glede pluralizma v pojmovanju Katoliške akcije svoj odločilni korak že leta 1948 z apostolsko konstitucijo Bis saeculari, kjer izjavlja, da so Marijine kongregacije v polnem pomenu Katoliška akcija. Papež je tako uvedel dualizem, razlomil ozke okvirje in odprl vrata. (NRE, jan. 1958, str. 14).

Pa tudi Marijine družbe na slovenskih tleh praznujejo svoje jubileje. Dne 21. decembra 1955 je preteklo 350 let, odkar je bila v jezuitski cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani ustanovljena prva dijaška Marijina družba v naši slovenski domovini. Prav letos pa obhajamo stoletnico, odkar je sveto živeči Jožef Kerčon kot katehet pri uršulinkah v škofiji Loki vnovič zasadil med Slovenci prvo Marijino družbo. Letos na svečnico pa je preteklo petdeset let, odkar so bila potrjena pravila Marijine kongregacije v ljubljanskem semenišču.

Brez dvoma tudi pri naših Marijinih družbah ni bilo vse zlato, kar se sveti. Vendar so naši slovenski škofje in dosedanji zgodovinarji verskega življenja med Slovenci morali priznati velike zasluge slovenskih Marijinih družb pri verski obnovi slovenskega ljudstva v dobi po zatrtju luteranizma na naših tleh in v dobi liberalizma v prejšnjem in sedanjem stoletju. Monsenjur dr. Franc Močnik je leta 1950 na mednarodnem marijanskem kongresu ob priložnosti razglasitve verske resnice o Marijinem vnebovzetju v Rimu o tem posebej govoril. Acies ordinata je v aprilski številki leta 1951 to važno predavanje objavila v latinskem prevodu (AO, april 1951, 153/61). Morda ni napak posebej opozoriti na odlično delo dr. Jožeta Pogačnika: Vodilo Marijinih kongregacij. Tam je orisal tudi kratko zgodovino Marijinih kongregacij na Slovenskem (Vodilo Mar. k., str. 32/49). Vodilo je izšlo leta 1943. Tudi drugod bi bili ponosni na tako skrbno sestavljeno knjigo. Seveda jo je treba dopolniti z najnovejšimi odloki svete stolice. Za Marijino leto je dr. Rudolf Klinec napisal prav tako odlično knjigo Marija v zgodovini Goriške, kjer najdemo tudi posebno poglavje o Marijinih družbah (str. 125 do 130). Tam trdi, da Marijine družbe med verskimi organizacijami goriških Slovencev zavzemajo zelo častno mesto.

Mirno lahko trdimo, da Marijine družbe v svobodnem svetu doživljajo novo versko pomlad, odkar je izšla apostolska konstitucija Bis saeculari. Leta 1951 so izšla pri osrednjem vodstvu Marijinih družb v Rimu nova splošna pravila Marijinih kongregacij z dodatkom dvanajstih poglavij iz Bis saeculari, ki so obvezna za vse Marijine družbe; na koncu pa je nov seznam odpustkov Marijinih kongregacij, ki jih je sveta penitencijarija potrdila 9. avgusta 1948.

Na praznik Marijinega obiskanja leta 1953 je Pij XII. s posebnim pismom p. Ludoviku Paulussenu, D. J., predsedniku osrednjega tajništva Marijinih družb, odobril pravila mednarodne zveze Marijinih družb. (Glej n. pr. AO, sept.-okt. 1953). V to mednarodno zvezo se včlanjajo posamezne narodne zveze Marijinih družb. Poljaki so n. pr. ustanovili v zdomstvu svojo narodno zvezo Marijinih družb; tako tudi Madžari. Zdi se, da smo Slovenci na Marijine družbe v tujini kar malo preveč pozabili. Leta 1950 se je vršilo še v bolj skromnem obsegu med-

narodno romanje Marijinih družb v Rim. Udeležencev je bilo okoli šest tisoč. Od 8. do 12. septembra 1954, v Marijinem letu, pa se je vršilo prvo mednarodno zborovanje Marijinih družb v svetem mestu; udeležilo se ga je mnogo članov in članic Marijinih družb iz več kakor šestdesetih narodnosti. V bolj skromnem obsegu so se ga udeležile tudi nekatere slovenske Marijine družbenice iz Trsta in Goriške. Na tem mednarodnem zborovanju so hoteli proslaviti šestdesetletnico, odkar je bil Pij XII. sprejet v Marijino družbo, zlasti pa poudariti trojno misel glede življenja in dela Marijinih družb: večja povezanost Marijinih družb s hierarhijo, večja strogost pri izbiri članov, večja gojitev notranjega življenja članov ter večje medsebojno sodelovanje in z drugimi organizacijami. Mednarodna zveza Marijinih kongregacij je takoj naslednje leto izdala odlično poročilo o kongresu z govorom sv. očeta Pija XII. (8. septembra 1954) ter s predavanji in sklepi; poročilo je objavljeno v več jezikih. Kongres se upravičeno zahvaljuje svetemu očetu Piju XII. kot največjemu pospeševalju Marijinih kongregacij. Trditev pač ni zvita iz trte. Kdor odpre n. pr. knjigo *Al servizio della Chiesa*, kjer je p. Caprile, D. J., zbral vse papeške dokumente od sv. Pija X. do Pije XII. (od 1903 do 1954, za dobo petdesetih let) o Marijinih kongregacijah, se brž prepriča o tem. Poročilo o kongresu, to dragoceno zbirko papeških odlokov a Marijinih družbah, dobro razlago *Bis saeculari* ter osrednje glasilo Marijinih družb, ki malo stane, pa sproti prinaša z vsega katoliškega sveta odlična poročila o življenju in delu Marijinih družb ter najnovejše odloke svete stolice in škofov o Marijinih družbah, bi pač moral imeti v rokah vsak voditelj Marijinih družb, ki bi rad dobro vzgajal in vodil celotno družbo in posamezne člane. Od 20. do 23. avgusta 1959 se bo vršilo v Newarku (v državi New Jersey) v Severni Ameriki drugo mednarodno zborovanje Marijinih družb. Že sedaj prosijo, naj bi se zborovanja udeležila res vsaka katoliška narodnost. Prav je, da na to mislijo zlasti slovenski duhovniki v Sev. Ameriki in Kanadi. Na prvem mednarodnem zborovanju so v svojih sklepih izrazili silno prošnjo za razglasitev resnice o Marijinem vesoljnem sredništvu, prosijo, naj se povsod čim bolj natančno drže navodil *Bis saeculari*, zlasti kar zadeva resno izbiro članov, poglobitev notranjega življenja, duhovnih vaj in apostolata. Člani naj vneto sodelujejo pri rešitvi težkega socialnega vprašanja. Od resnega izvrševanja splošnih in posebnih pravil je odvisno pravo notranje življenje in vestno vršenje apostolskih dolžnosti članov. Sv. Karol Boromejski, sv. Janez Eudes, sv. Alfonz Ligvorij, bl. Klavdij Colombière, sv. Zofija Barath trdijo, da se more tisti, ki vestno vrši pravila Marijinih družb, zanesti na svoje zveličanje. Že pod Pijem XII. so dosegli čast oltarjev n. pr. tile člani Marijinih družb: Ludovik Marija Grignon Montfortski, Jožef Pignatelli, Gašper Bufalo, Peter Alojzij Marija Chanel, Frančiška Ks. Cabrini, Bartolomeja Capitanio in Vincencija Gerosa. Vsi znaki kažejo, da bi prav lahko začeli postopek za razglasitev za blažene vsaj tehle naših kongreganistov: bogoslovca Franca Trpina, ki ga marsikateri duhovnik pozna (nekdo je rekel, da bi o njem mogli napisati debelo knjigo), ter dijakka Karla Fornazariča in odličnega mučenca Lojzeta Grozdeta, ki je bil tudi iz dijaških vrst. Vzljubimo Marijine kongregacije, spolnujmo sami zvesto in dosledno vsa pravila, vzgajajmo tako člane, pa bodo Marijine družbe tudi sedaj nas in naše ovčice po Mariji vodile k Jezusu po poti resnične popolnosti!

AMORIS NOX

Vladimir Kos, Japonska

To je poizkus pokazati gibčnost in lepoto latinščine tudi izven brevirja in misala.

Vse latinske besede obdrže svoj naravni moderni poudarek, a dolžina in širina posameznih vokalov je strogo klasična. Tako se mi zdi, da se približam moderni živi poeziji, posebno ker se določeno število zadnjih zlogov vedno tudi rima.

Začetne črke posameznih odsekov dajo posvetilo: *Immaculato Cordi Matris dolorosae*.

Pesnitev opeva Slovenijo v času nacistične okupacije in komunistične revolucije.

Glavne osebe so: poštena katoliška mati Ana; njen mož je odšel k partizanom; Anin sin Boris, ki ga nacisti odpeljejo za talca; partizanski komisar in nacistični poveljnik.

Naj bo v spomin mojih dragih sobratov-bogoslovcev, ki so padli kot dragoceno seme v krvava tla.

I

*IMA caeli vernam terram tangunt,
Glaebas torridas viasque lenes,
Silva silvae murmurat salutem.*

*Sol declinat igne lancinato,
Osculans et magnas res et parvas;
Horae serae fuscas umbras pangunt.*

*Nubes gestant flores vespertinos.
Ventus perflat; narrat; consolatur;
Garriendo quaerunt aves nidos.*

Terra spirat. Vivit. Immolatur.

II

*MULTUM distat nutans grex balantum.
Fumi surgunt alba vineti pace.
Clamor natus perditur momento.*

*Annae pala fossis arvis orat.
Nemo carmen personat Mariae;
Lar divinus visitur sarmento
Tertio post anno belli moti.*

*Flectit dorsum mater cogitando,
Umbra Boris filii secuta;
Ansis sulci tarda luce loti.*

III

*MUTA. Mutus. Mutum cor de more.
Forsitan dumeta prodant dicta — —
Hirta saxa sibilent secreta —*

*Omnes res subiecit exter nequam;
Iuris mendax, ferreus terrore
Quaerens se suaeque mentis numen.*

*Vis osoris omne cor divisit.
Fratrater fratri spondet libertatem
Falce malleoque salvatore.*

Sol labendo palpitat cruore.

IV

*ARVUM vesperascit tranquillatum,
Ardent dulci facies sudore;
Terga curva rursus eriguntur.
Incidunt conpectus subridendo.
Ast dolore labra circumsepta
Cordis gestant pondus occultatum.*

*Vox patrisque vultus non hortantur.
Ivit. Pridem. Fidens factionis,
Flictus fessus fortiter ferendi.*

Cedit lux in oras mansionis.

V

CASU turma tardior propinquat?
Cuius passus ordinis mensura
Callem quassant firmi finem versus?

Nonne certe par pacatum linquent?
Vivunt vitam pauperes ignotam,
Innocentes spem nectendo cura —
Nonne mox de semita declinent?
Nil quaerentes, neminem torquentes,
Noctu nanti noctem competentes...

Credunt corda quae recusant mentes.

VI

URUNT uncae cassides fugantes,
Urgent turmae ductus uniformes.
Turbidus constringit angor ambo.

Nunc subsistunt milites enormes.
Dux salutat.

Iubet, dure captus:

Lege Boris obsidem signari.

Nunc accedunt, armis duriores.

„Mamma!“ „Boris!“

Quod susurrant labra,

Hoc vivendi compos osculantur.

Reri desueti: spectatores.

VII

LACRIMAE, potestis consolari?
Stellae clarae, delabentes axi,
Cor tegetis diligens percussum?

„Mamma!“

Nox reportat carmen vanum,

Quindecim convellens annos dulces,

Spumas, quae non possunt glutinari.

Non movetur; amens; oculcata;

Fronte figens pallida profundum.

Ivit insons; lege sonti ductus.

Aurae, flate!

Matris ferte luctus!

VIII

ATRA nocte limen vix attactum.

Anguli stupenter contemplantes.

Pulsans tempus raptis intervallis.

Mensa, sella, lectus exspectantes,
Cartis picta luridis imago;
Res amatae tristi sunt amarae.

Somnium videtur esse tale!

Ast pungendo veritas sentitur,

Non repellitur conuinctis palmis...

Procidens orantis spem molitur.

IX

„TU, dolorum Mater gloriosa!

Ortus non oblita munerati,

Semper plena gratia donanda,

Redde dulcem desolatae natum!

Tu me noscis, tu me sentis, sola!

Semper pollens, Mater lacrimosa!“

Cera lucit, mulcens infirmatur,

Surgit flammis territis dissolvi,

Umbrae rerum texunt velum noctis.

Gutta pacis vulnus permeatur.

X

OBEDITAE volvuntur valvae lassae.

Intrat quidam serpens aedem casam

Vitans vim lucernae proditorem.

Sistit.

Sibilat scintillans: „Anna!“

Ecce sublevantem crines tristes,

Victo iam dolore dulciorem,

Verbum fari nesciam pavore.

Ille magnus, fortis, audiendus,

Nitens armis invitans amore.

XI

„CREDE mi meisque factis, Anna.

Non recordor hostes ista noctu,

Quos potestas postulat necandos.

Non recordor servos in catenis,

Usta tecta, campos depraedatos,

Martyres insontes vindicandos!

Nemo mane tollit vitam praedis.

Fortis sum fortesque mi collegae.

Cras salvabo natum tantis carum!

Propter te!
Quod tento — novi — parum.“

XII

OMNE verbum parva pars metalli,
Fulgurantis spes cum contuetur,
Algidi dum corde complectatur.

„Mamma!“
Suspirantes surgunt umbrae.
Milites immoto vultu moti
Qua non visus ductor inflectatur.

Sanguis tangit vulnus haud sanatum
Vi suavi tentans veritatis,
Spinas admovens iniqui sponsi.

Stillat lacrimis secretum latum.

XIII

„RUPES, silvae, fossae sors domusque!
Erro tamquam bestiae venatus,
Dira magna, parva, laeta mecum.

Tu mi lumen, Anna, spes virtusque!
Linquas sponsum, caeteras amantem!
Fortem pugnīs, debilem puellis...“

Scindunt verba vera noctis aevum.
Plangit cor fidele fraus detecta.
Quod solamen quaequae vis imbellis?
Quaerit os trementis os rebellis.

XIV

„DOMNE mi! Dimittas! Christus
vetat!“

„Christus? Anna! Numen non existit!
Mors existit, carcer, ius iniusti,
Grandes raptis copiis onusti,
Pauperes quaerendo pane fracti,
Crudi numen altum confitentes...“

„Domne mi! Memento, quaeso, nati!“
„Anna, salve!“
„Domne, clemens esto!“

Clamor panditur, contunditur desertis.
Nox decurrit nullo passu laeso.

XV

INTER spem metumque cor vacillat
Ardens res ignorans oblivisci,
Arsum conscientia dolorum.

„Mamma!“ poscit ventus murmurando,
Vultus pungunt vitream fenestram,
Anxi sulcis albis venturorum.

Forsitan... petendo castra saeva,
Praemonendo... forsitan mature...
Flammāt mens succensa cor momento,
Spirat voto corpus fessum dure.

XVI

MATER currit ad salvandos natos.

Nox miratur, puris stellis tecta,
Magna luna ramis os suspendit,
Rivi stant argentum transvehentes,
Subsequuntur saxa semper muta,
Silvae tendunt palmas recludentes.

Currit mater, procidit, resurgit,
Asperum gustando vix amore,
Vix percensens vulnera credendo.

Tardo lenit ventus frontem rore.

XVII

ARDET iam caelestis arx aurora?
Flammis lingens mollis noctis telas,
Scandens pulchre saeva semper maior,
Arborum per vertices descendens,

Audi! terra plaudit, conquassatur,
Inferorum faucibus sonora —

Conticescit.
Luces exstinguuntur.
Nox abscondit omnes res quiete.
Silva dormit. Gutta guttis crescit.

Anna perstat; primum nunc frigescit.

XVIII

TANTA vis deletur uno nutu!
Tot laborum vindex sensum solvit!
Torquet rursus quod suppressum
quondam.

Non est verum!
Nil evenit tale!
Nonne bellum multa mira defert?

Nugae! Desperata mens revolvit.
Quodque cordis oras contingebat
Distans, vanum, nunquam plene fandum,
Luce cruda corripit sperantem,
Pondus demens, fatum non vitandum!

XIX

RUMPIT mitis vis rudentes plexos,
Vix percepta, fortior dolore,
Rore noctis intrans passionem,
Nata semper praesens noscitur.
Christi Vis pro tristi Verberati.
Crux divulsas iugens res amore.

Nox resurgit, contegens amica.
Longe cantat amnis vento dempta.
Cuncta mersa somniis argenti.

Nunquam solam portat Spes Redempta.

XX

IGNIS sorbet languidas pupillas,
Udos siccant ventus crines passos,
Nullus laedit scrupus festinantem.

Tempus reddit albulas scintillas
Aetheri per infinitum tenso,
Ramis, herbis, saepibus suspensio.

Juxta noctem clam virescunt astra,
Magnae formae parvis explicantur,
Moles luscae fossis devorantur.

Sol propinquat castus.
Ecce, castra!

XXI

„STES!“

Currentem sistit vir sagatus,
Parvo ferro totus expeditus,
Artifex secundum leges mortis.

Horret mater, horam nanta sortis.
Ast fidenter labra quaesunt ima:
„Domne! me permittas ad ductorem!“

Novit exter linguam supplicantis?
An secreto cordi cor monstratur?
Forte vox ductoris tam diffusa...

Annuens severus assectatur.

XXII

DE momentis tendor in momenta.
Instar alti somnii remoti
Finis silvae, pons in flumen canum.

Aer ferri filis separatus,
Squalido colore muri poti,
Ianuae quae tantum computantur.

Ordo tradens entibus quadrata.
Una mens unumque velle toti.
Carri iuxta carros, ut mittantur.

Multi visunt par, at non scrutantur.

XXIII

OBEX gressus aedes principales.
Nuda lux in angulo fenestrae.
Hinc mussantes machinae scribendi.

Intrat ille, praestolatur ista.
Circumspectat, tota crux avendi.
Fili, Fili! Cor requirens clamat.
Forsitan... pavoris stranguletur,
Traditus libidini custodum...
Iam lucescit, sorte partienda...

„Intres!“ Fusca tundit vox sequenda.

XXIV

LAMPAS. Ductor. Cassides, Interpres.
Muri mutis munes mussitantes.
Hora quarta post nocturnum culmen.

Nullam sentit, sola vim loquendi.
Ast procumbit, gustans adversantes.

„Domne mi! Ne spernas verba vera!
Aggressuros hostes noctu noram —
Qua permittant inscii languentes —
Non mentitur mater quaerens natum —

Domne! reddas vesperi sublatum!“

„OCCIDERUNT iam.
Viginti septem.
Vulnus quos tenebat captum fractos.
Vitas filius defendet morte!“

„Domne mi! non fecit ulli damnum!“
„Ius multorum plus unius iure!“
„Domne! me, non illum, caedas sorte!“
„Tantus finis tanta poscit facta!“

„Domne mi! Memento Christi vivi!“
„Belli lex pugnare rebus veris!“
„Domne! Sectar saltem!“
„Sat! Sectaris!“

XXVI

RICA pendet vallis matutina.
Molli carri consonant motore.
Gallus cantat distans ceu fabella.

Iussu miles, mater alis fertur.
Cor pusillum palpitat calore.
Fax ignota corpus urit lassum.

Quid narrabit quisque primus actus?
Fulmen tempus, trames incantator!

Filus spissus aream discindit.
Ingens. Festus. Huius aevi cactus.

XXVII

OBMUTESCUNT carris innitentes,
Comes iuvant scalas conscendentem,
Segni massa spectant amplexantes.

Cantilenas murmurant motores,
Candidos aurora pandit dentes,
Captum cor felicitum conspectu...

Rhythmo leni iam moventur orbes,
Delabentes in desertam callem;
Laxas fundunt arbores habenas.

Mater sentit filii nunc catenas.

„SUME poenam pro peccatis nostris!“
„Sumam, mamma! pro patrisque vita!
Noli flere — iam videbo caelum.“

Sibilantes subrident amari,
Stricti plus dolore quam natura,
Luce Christi plus aurora trita.

Sulci flavi, quare finietis?
Sparsae gemmae guttulis smaragdi,
Rupes virgo, glæba spirans, quare?

Currit tempus fraudibus deletis...

XXIX

ATTIGERUNT orto sole metam,
Semper veri, semper improvisi.
Sistunt.

Scindunt.
Ducunt longe, longe.
Sistunt.
Nudant.

Vinciunt.
Recedunt.
Nunc occident, albo puncto nisi —

Ecce, sol! Appellens auro natum,
Tota terra vivum potat ignem,
Cantat, orat, clamat, nutat festo,
In detersos caelos dilatatur —

Una glande duplex cor necatur.

XXX

EXIN ver quotannis portat flores,
Venti fulvas aggerant arenas,
Spiris nant hirundines reversae.

Agni per sepulcrum pabulantur.

Longe pagus rursus volvit mores,
Clamor, risus, fumus scandunt auras.

Annae sponsus malleis gubernat.

Sunt qui clam suspirant: Maranatha!
Quid fruenti mundo vox doloris?

Explicit. —
Quam longa nox Amoris!...

1. Pomladni dan. Sonce zahaja. Večerno razpoloženje narave.
2. V tretjem letu vojne. Ana in njen sin Boris sta na polju. Kopljeta grede, ki jih umivajo žarki poznega sonca.
3. Ljudje molčijo. Grmovja, kamni imajo ušesa. Ljudje trpe od strahu pred okupatorjem in komunističnim „osvoboditeljem“.
4. Večer. Telesa počivajo, a srca ostanejo težka. Očeta ni. Odšel je med partizane.
5. Skupina vojakov se bliža hiši. Kam gredo? K nam, revnim, brez krivde? Srce upa, da bodo zavili drugam.
6. A pridejo prav k njim in določijo sina za talca.
7. Petnajstletnega Borisa so odpeljali. Materi na žalost.
8. Žalostni Ani so vse reči bridke. Zateče se k molitvi.
9. Molitev k žalostni Materi božji. Kaplja miru kane v ranjeno srce.
10. Partizanski komisar, ki ljubi Ano, vstopi. Ona je prestrašena, strmi vanj brez besede.
11. Obljubi ji, da bo naslednjo noč rešil njenega sina, ne iz drugih nagibov, le iz ljubezni do nje.
12. Njegove besede ji vzbujajo upanje in odpor. V duhu sliši klic na pomoč svojega sina.
13. Komisar hoče vzbuditi v Ani sočutje z njim in ji obenem odtujiti moža, ki da ljubi druge ženske v gozdu. Pusti naj ga in gre z njim.
14. Ana odkloni: „Kristus prepoveduje.“ Boga ni — meni komisar. Odide. Ana prosi za sina.
15. V njej se zbudi boj med upanjem in strahom. Naj gre k sovražniku in pove, da se pripravlja nanje napovedan napad? Za ceno, da reši sina.
16. Odloči se in gre v noč. Hiti, pada, vstaja. Ne čuti bolečin. Veter ji z roso moči lica.
17. Mar se že dani? Govori zemlja? Spet vse obmolkne. Svetloba zgine. Tema. Zdaj šele jo obide mraz.
18. Ana razmišlja naprej. Ali je sploh mogoče kaj tako strašnega? Zdi se ji neverjetno. Upa. A spet se pojavi kruta realnost. Upanje se zruši.
19. Začutila je v sebi moč Križanega, močnejšo od bolesti.
20. Noč se umika jutru. Prišla je do nemške postojanke.
21. Stražarjev: Stoj! Ana ga prosi, naj jo pelje k poveljniku. Stražar jo spremlja.
22. Skupaj gresta po postojanki: Žična ograja, blede zidovje, kamioni, vrata...
23. Posloplje poveljstva. Stražar vstopi, ona čaka zunaj. Srce išče in kliče sina. Kaj so morda že naredili z njim! Pokličejo jo.
24. V sobi pade pred poveljnika. Pove, da bodo naslednjo noč napadeni in prosi, naj ji vrnejo sina.
25. Dialog s poveljnikom. V imenu Kristusovem ga prosi, naj ne ubije nedolžnega. Zaman. Takšna da je pravica ubitih in postava vojne. Kristus ni za vojsko nobena realnost. Dovolj pa ji, da spremlja sina.

26. Ana hiti v čudnem razpoloženju za vojakom, ki jo vodi skoz žično ograjo proti — sinu.

27. Nalagajo jih na tovarne automobile. Tudi njej pomagajo na kamion. Mati je ob sinu.

28. Govorita o najpomembnejšem samó: o smrti, ki jo Boris vzame nase v pokoro za grehe, za očetovo življenje.

29. Na kraju ustrelitve, nekje daleč. Ena kroglja ubije dvoje src.

30. Leta za tem. Življenje se na zunaj spet normalno razvija. Jagnjeta se pasejo po grobovih. Anin mož je med komunističnimi oblastniki. V dnu srca mnogi vzdihujejo: 'Pridi, Gospod Jezus.' Čakajo. A noč ljubezni je dolga.

POMORJENI DUHOVNIKI LJUBLJANSKE ŠKOFIJE

Kot dodatek gornji pesnitvi sobrata Vladimirja Kosa objavljamo seznam pomorjenih duhovnikov in bogoslovcev ljubljanske škofije. Seznam je povzet po knjigi g. prelata Matija Škerbca: Krivda rdeče fronte. Gospodu prelatu smo za to delo zelo hvaležni. Ne pozabimo svojih sobratov, ki so dali življenje za ideale, ki morajo biti nam vsem sveti.

DUHOVNIKI

1. Cerkovnik Franc Ser., rojen v št. Rupertu na Dolenjskem 25. avgusta 1903, župnik v št. Jerneju, obsojen na smrt od komunističnega sodišča in ustreljen 20. marca 1946. V komunistični ječi so ga vsi sojetniki občudovali kot svetnika. Predno je odšel na morišče, je naročil svojemu sojetniku pozdrave za svojega škofa dr. Gregorija Rožmana in vse duhovnike in je svečano zatrdil, da so bile vse obtožbe proti njemu le laž. Celo komunistični državni tožilec je občudoval njegov mir, ko je odhajal na morišče.

2. Cvar Franc, kaplan v št. Rupertu na Dolenjskem, nasilno odveden in umorjen od komunistov 8. junija 1942, star 31 let.

3. Duhovnik Alojzij, kaplan, rojen v Preski pri Medvodah 3. maja 1916, ubit v Zalogu pri Cerkljah na Gorenjskem 5. oktobra 1944.

4. Duhovnik Anton, kaplan, rojen v Preski pri Medvodah 9. maja 1910, od Nemcev odveden v internacijo, kjer je umrl 16. aprila 1945.

5. Ehrlich dr. Lambert, univerzitetni profesor v Ljubljani, star 64 let, ustreljen v Streliški ulici v Ljubljani od komunistov 26. maja 1942, ko se je vračal od maše.

6. Eppich Jožef, župnik v Stari cerkvi, umorjen od komunistov 26. maja 1942 v starosti 69 let.

7. Eržen dr. Peter, gimnazijski profesor v Kočevju, star 40 let, obstreljen v Kočevju, umrl v Ljubljani 5. marca 1944.

8. Erzar Stanko, rojen v Cerkljah na Gorenjskem 14. decembra 1914, kaplan v Ribnici, zaprt v ječo in leta 1951 neznano kje umorjen od komunistov.

9. Erklavec P. Rajner, iz križniškega reda, župnik-vikar v Semiču, rojen 26. septembra 1893, umorjen od komunistov novembra 1944.

10. **Frölich Franc**, rojen v Sorici 19. maja 1901, župni upravitelj v Kokri, izseljen od Nemcev, domobranski kurat, vrnjen iz Vetrinja in umorjen od komunistov.
11. **Geoheli Janez**, župni upravitelj v Zaplani, umorjen od komunistov 26. julija 1942, star 32 let.
12. **Gomilšek Franc**, župnik in dekan pri Sv. Benediktu v Slovenskih Goricah, izseljen od Nemcev, zaradi komunistov ustreljen od Nemcev 26 oktobra 1943 v Knežji vasi pri Dobrniču v starosti 71 let.
13. **Goričan Henrik**, kaplan, pregnan od Nemcev iz mariborske škofije, umorjen od komunistov (datum neznan).
14. **Grebenc p. Placid S. O. Cist.**, umorjen od komunistov v Grčaricah 24. oktobra 1943 v starosti 35 let.
15. **Hočevar Anton**, rojen 13. januarja 1913 na Blatu pri Grosupljem, kaplan v Zagorju ob Savi, zaprt in izseljen od Nemcev v juniju 1941, umorjen od komunistov v gozdovih med šmarjem in škofljico v noči od 26.-27. oktobra 1942.
16. **Hren Anton**, župnik na Blokah, umorjen od komunistov 14. septembra 1943, star 43 let.
17. **Hrovat Ivan**, župni upravitelj v Polomu, rojen v Žužemberku 24. maja 1909, vrnjen iz Vetrinja in umorjen.
18. **Huth Srečko**, katehet v št. Vidu nad Ljubljano, pregnan od Nemcev, med okupacijo je skrivaj odšel na Jesenice, komunisti so ga izvabili na Koprivnik v Bohinju pod pretvezo, da je treba prevideti nekega bolnika, in so ga tam zavratno umorili 25. oktobra 1943 v starosti 37 let.
19. **Jarc Alfonz**, župnik v Starem trgu ob Kolpi, rojen v Ajdovcu 30. junija 1904, umorjen od komunistov (datum umora neznan).
20. **Jenko Janez**, kaplan v Žužemberku, rojen v Ljubljani 22. januarja 1906, domobranski kurat, je na begu v maju 1945 spremljal vlak z domobranskimi ranjenci, zajet od komunistov pri Radovljici in umorjen v Kočevju junija 1945.
21. **Kanduč Franc**, župnik v Kropi, pregnan od Nemcev, ustreljen pri Grahovem pri Cerknici od komunistov, ko je šel maševati na podružnico sv. Štefana 26. decembra 1942 v starosti 56 let.
22. **Kastelic Vinko**, kaplan v št. Jerneju, umorjen od komunistov 30. junija 1942 v starosti 28 let.
23. **Kek Franc**, kanonik in profesor na gimnaziji v Novem mestu, umorjen od komunistov v Birčni vasi pri Novem mestu 21. oktobra 1943 v starosti 49 let.
24. **Kerč Boris**, kaplan, rojen v Ljubljani 29. septembra 1919, vrnjen iz Vetrinja in umorjen.
25. **Kern Franc**, kaplan v Hinjah, umorjen od komunistov 21. aprila 1944 v starosti 27. let.
26. **Klement p. Norbert**, iz križevniškega reda, kaplan v Metliki, umorjen na Suhorju 29. novembra 1942, star 33 let. Komunisti so ga obesili za noge in mučili, neki komunist mu je z nožem odprl na vratu žilo in si natočil v kozarec njegove krvi, ki jo je izpil, rekoč: „Farška kri daje moč...“
27. **Klobovs Anton**, kaplan v Mozlju, rojen v škofji Loki 11. maja 1917, vrnjen iz Vetrinja in umorjen.
28. **Kofalt Jožef**, kaplan v Adlešičih, umorjen od komunistov v Semiču 15. junija 1942 v starosti 28 let.

29. **Komljanec Janko**, župnik v Prečni, nasilno odveden in umorjen od komunistov pri gradu Hmeljnik dne 17. junija 1942 v starosti 50 let.
30. **Kramarič Franc**, kaplan v Starem trgu pri Ložu, umorjen v svojem stanovanju 2. septembra 1942.
31. **Krašna Franc**, župnik pri Sv. Križu nad Jesenicami, izseljen od Nemcev, rojen v Ljubljani 7. februarja 1887, umorjen pri Škofji Loki nekje na poti 7. januarja 1946.
32. **Kremžar Marijan**, kaplan v Trnovem v Ljubljani, umorjen v Ribarski Banji v Srbiji 9. marca 1943 v starosti 27 let.
33. **Križaj dr. Peter**, rojen v Ljubljani 22. junija 1913, obsojen na smrt in obešen v Ljubljani 20. marca 1946.
34. **Kunstelj Franc**, kaplan, rojen na Vrhniki 22. novembra 1914, vrnjen iz Vetrinja in umorjen od komunistov.
35. **Leiler Hubert**, kurat v bolnišnici na Golniku, izseljen od Nemcev, ustreljen od komunistov na Viču pri Ljubljani in umrl 21. marca 1942 star 48 let.
36. **Lilija Melhior**, rojen 4. januarja 1907, umorjen od komunistov, datum neznan.
37. **Malovrh Franc**, kaplan v Moravčah, izseljen od Nemcev, obsojen od komunistov na smrt v „kočevskem procesu“, ustreljen v Mozlju 12. oktobra 1943, v starosti 32 let.
38. **Mavec Jakob**, kaplan, rojen na Igu 18. decembra 1913, vrnjen iz Vetrinja in umorjen.
39. **Nahtigal Franc**, župnik v št. Ruperta na Dolenjskem, nasilno odveden od komunistov, mučen in umorjen 18. junija 1942, star 43 let.
40. **Novak Henrik**, kaplan v Hinjah, mučen in umorjen od komunistov dne 7. junija 1942, star 31 let.
41. **Oblak Valentin**, župnik v Preski pri Medvodah, zlatomašnik, rojen v Mavčičah 12. februarja 1875, ustreljen zavratno skozi okno v župnišču, ko so ga komunisti poklicali, češ da je treba prevideti nekega bolnika, dne 21. sept. 1951.
42. **Omahna Jakob**, župnik v Dragatušu, umorjen od komunistov 7. julija 1942 v starosti 58 let.
43. **Pezdir Franc**, župni upravitelj pri Sv. Vidu nad Cerknico, rojen v Brezovici 3. aprila 1914, vrnjen iz Vetrinja in umorjen od komunistov.
44. **Platiša Ivan**, župnik v Smladniku, izseljen od Nemcev; zaradi komunističnega zavratnega napada na nemške vojake so ga Nemci ustrelili kot talca na Čatežu pod Zaplazom 28. oktobra 1943 v starosti 54 let.
45. **Pokorn Jožef**, župni upravitelj na Preloki, umorjen od komunistov 15. novembra 1943 v starosti 32 let.
46. **Polda Anton**, kaplan, rojen v Gorjah 4. junija 1916, vrnjen iz Vetrinja in od komunistov umorjen.
47. **Pravhar Jožef**, župnik v Loškem potoku, rojen v Šenčurju pri Kranju 4. novembra 1874, umorjen v Beli krajini 10. septembra 1944. Komunisti so ga več mesecev mučili, predno so ga umorili.
48. **Raztresen Janez**, župnik na Suhorju, umorjen od komunistov 22. julija 1942 v starosti 48 let.

49. **Remškar Ivan**, kaplan, rojen na Brezovici 5. septembra 1914, vrnjen iz Vetrinja in umorjen od komunistov.

50. **Salmič p. Ivan**, iz križevniškega reda, kaplan na Vinici, umorjen od komunistov 13. novembra 1943, v starosti 30 let.

51. **Savelli Viljem**, duhovnik lavantinske škofije, izgnan od Nemcev, nastavljen za kaplana v Starem trgu ob Kolpi, umorjen od komunistov v poletju 1950.

52. **Šinkar Anton**, vojni kaplan, obsojen od komunistov na smrt in umorjen v Mozlju 12. oktobra 1943 v starosti 28 let.

53. **Šink Matija**, kaplan v Fari pri Kostelu, rojen v škofji Loki 23. oktobra 1915, vrnjen iz Vetrinja in umorjen od komunistov.

55. **Strupi Alojzij**, profesor na gimnaziji v škofijskih zavodih v št. Vidu, begunec pred Nemci, rojen v Naklem 9. junija 1901, na begu v Avstrijo so ga komunisti zajeli, mučili v ječi, na posledicah mučenja je umrl v Naklem dne 17. avgusta 1945.

56. **Terčelj Filip**, gimnazijski profesor, rojen v šturjah pri Vipavi 2. februarja 1892, umorjen v okolici škofje Loke na poti skupno s Krašno dne 7. jan. 1946.

57. **Tom dr. Franc**, kaplan na Jesenicah, rojen v št. Gotardu 29. marca 1903, umorjen od komunistov 27. decembra 1945.

58. **Trček Stanko**, duhovnik misijonske družbe (lazarist), rojen 5. maja 1912, vrnjen iz Vetrinja in umorjen od komunistov.

59. **Turk Viktor**, župnik v Begunjah pri Cerknici, umorjen od komunistov v Grčaricah 24. oktobra 1943, star 52 let.

60. **Učak p. Valerijan**, deželni komtur križniškega reda, prior, rojen 3. avgusta 1883, zaprt v ječi, mučen, umrl 19. septembra 1949.

61. **Vitigoj Viktor**, kaplan, zaradi komunističnega zavratnega napada od Nemcev ustreljen kot talec 28. oktobra 1943 skupno z župnikom Platišem.

62. **Zorman Viktor**, kaplan v Žužemberku, rojen v Velesovem 15. februarja 1918, vrnjen iz Vetrinja in umorjen od komunistov.

63. **žužek Karel**, župnik pri Sv. Vidu nad Cerknico, umorjen od komunistov na poti dne 14. julija 1942, star 50 let.

BOGOSLOVCI

1. **Čopar Jožef**, rojen 11. marca 1920 v Šmartnem pri Litiji, 5. letnik.
2. **Homan Janez**, rojen 23. maja 1920 na Vrhniki, 5. letnik.
3. **Jerman Jakob**, rojen 18. junija 1921 v Komendi, 5. letnik.
4. **Jerman Ludovik**, rojen 4. novembra 1921, 5. letnik.
5. **Mehle Jožef**, rojen 7. avgusta 1920 v Šmarju pri Ljubljani, 5. letnik.
6. **Štirn Vinko**, rojen 27. oktobra 1920, št. Vid nad Ljubljano, 5. letnik.
7. **Štrukelj Lovro**, rojen 27. avgusta 1920 v Podzemlju, 5. letnik.
8. **Bastič Pavel**, rojen 25. januarja 1919 v Horjulu, 4. letnik.
9. **Hostnik Alojzij**, rojen 21. junija 1922 v Šmartnem pri Litiji, 4. letnik.
10. **Jereb Rok**, rojen 8. avgusta 1920 v Lučinah, 4. eltnik.
11. **Kastelic Jožef**, rojen 22. aprila 1922 v Višnji gori, 4. letnik.

12. Krušič Janez, rojen 11. oktobra 1920 v Komendi, 4. letnik.
13. Malavašič Alfonz, rojen 17. julija 1921, št. Jošt nad Vrhniko, 4. letnik.
14. Umek Mihael, rojen 28. septembra 1920 na Vrhniko, 4. letnik.
15. Glavan Franc, rojen 8. februarja 1923 na Igu, 3. letnik.
16. Kotlušček Jožef, rojen 26. septembra 1921 v Velikih Laščah, 3. letnik.
17. Leskovic Dušan, rojen 28. septembra 1922 v Ljubljani, 3. letnik.
18. Oven Franc, rojen 22. februarja 1923 v Sostrem, 3. letnik.
19. Sivec Jožef, rojen 3. marca 1922 v Rovtah, 3. letnik.
20. Škufca Franc, rojen 31. decembra v Hinjah, 3. letnik.
21. Zajec Jožef, rojen 17. aprila 1922 v Zagradcu, 3. letnik.
22. Berčič Vladimir, rojen 3. aprila 1922, 2 letnik.
23. Bitenc Jožef, rojen 10. februarja 1924 v Pertoči, Prekmurje, 2. letnik.
24. Bobnar Jožef, rojen 6. novembra 1923 v Smledniku, 2. letnik.
25. Kavčič Stanko, rojen 21. aprila 1922 v št. Joštu nad Vrhniko, 2. letnik.
26. Mlakar Franc, rojen 25. febr. 1923 v Škocijanu pri Mokronogu, 2. letnik.
27. Podlogar Cvetko, rojen 15. aprila 1923 na Golem pri Igu, 2. letnik.
28. Ramovš Janko, rojen v Slav. Požegi, 7. decembra 1923, 2. letnik.
29. Rus Janez, rojen 8. junija 1925 v Črnomlju, 2. letnik.
30. Šmale Anton, rojen 21. februarja 1923 v Mirni peči, 2. letnik.
31. Veber Franc, rojen 21. septembra 1921 v Sori, 2. letnik.
32. Hočevar Janez, 2. letnik, umorjen o božiču 1942, ko je šel za praznike domov v št. Rupert na Dolenjskem.

Vsemogočni Bog kliče vsakega izmed vas po njegovem lastnem imenu. Bog spoštuje vaše človeško dostojanstvo, ker vas je ustvaril po svoji podobi. On vas pozna, pozna vaše stanje, vaše potrebe, vaša pričakovanja in vaše stiske. V uri, ki bo za vas najtežja, vam bo On najbližji. V božjem imenu se obračamo na vas: porabite vsako prilžnost, da bo bogastvo vaše vere prešlo v dejanja.

Pij XII. v poslanici na 78. nemški katoliški shod

JUGOSLAVIJA

Prezvzišeni škof Anton Vovk je letos poleg ostalih lurških pobožnosti vdal romanje v Novem Lurdu pri št. Jerneju na Dolenjskem (8. september), na Slinovcih pri Kostanjevi (21. september) in na Zaplazu (5. oktober).

Prof. Jakob Šolar je bil imenovan za ravnatelja škofijske klasične gimnazije v likvidaciji.

Katehitični svet ljubljanske škofije je izdal učni načrt za verouk od 1. do 8. letnika. Od dosedanjega se loči v tem, da so za 3. in 4. letnik verouka predpisane zgodbe, katekizem pa je šele od 5. letnika dalje. Načrt daje tudi navodila za disciplino pri verouku in napolnila za domače naloge. Novi učni načrt je obvezen z letošnjim šolskim letom.

Ob začetku veroučnega leta je bilo brano v cerkvah ljubljanske škofije pastirsko pismo staršem.

Na prošnjo škof. ordinariata je vlada priznala bivši orglarski šoli v Ljubljani in v Celju položaj nižje srednje šole, kadar gre za ureditev službenega položaja, pokojnine ali invalidnine.

Stiki med ljubljansko škofijo in hrvaškimi škofijami so po zadnji vojni veliko bolj pogosti, kot so bili prej. K temu je pripomoglo posebno prizadevanje in osebnost pomožnega škofa msgr. Vovka.

Staro ljubljansko semenišče je lepo prenovljeno. Takoj ob vstopu na levi strani se srečaš z vratarico, sestro redovnico. Kjer je bilo Cerberjevo stanovanje, vse do semeniške knjižnice, je zdaj lepa čakalnica in govorilnica. Preurejena so tudi stranišča, kjer je tekoča voda in umivalniki. V kapeli so orgle, ki jih je podaril g. dr. Franc Kimovec. Prekriti mislijo tudi vse dvorišče, da bodo imeli bogoslovci na strehi prostor za razvedrilo.

Vprašanje ustanovitve novih župnij

v mestu Ljubljana je postalo znova zelo pereče.

Spočetka so kaznovali duhovnike, ki so kazali otrokom pri verouku skiopitične slike. Zdaj je to minilo.

Tudi jugoslovanske oblasti so naredile v lurškem letu nekaj, da lahko mečejo pesek v oči: dovolile so, da je „Putnik“ organiziral romanje v Lurd. Govorilo se je, da bo 200 romarjev iz vse Jugoslavije, pa so nazadnje dali dovoljenje samo 91 osebam, ki se jim je v Lurdu na lastno pest pridružil še barski nadškof in je tem romarjem v Lurdu v mesecu avgustu predsedoval. Med njimi je bilo 17 Slovencev, od katerih je bil en duhovnik iz lavantinske škofije, eden iz goriško-koprške administrature in en minorit iz ljubljanske škofije.

Radovljiška dekanija je proslavila 100-letnico Lurda v Lescah. Ljubenski župnik Janez Jalen je bil slavnostni govornik, univerzitetni profesor dr. Andrej Snaj je maševal, lurško procesijo pa je vodil radovljiški dekan bohinjskobelski župnik Martin Drole ob mogočni asistenci 16 duhovnikov.

Novomašniki. V ljubljanski odn. mariborski stolnici so bili 29. junija posvečeni naslednji novomašniki: Iz goriške administrature: Angel Batrč iz Lahovca pri Ajdovščini, Slavko Černigoj iz Šturij, Janko Tušar iz Cerkna na Goriškem, Bogdan Bric iz Dornberga. — Iz Koprške administrature: Franc Bole iz Postojne in Janko Premrl iz šmihela pod Nanosom. — Iz lavantinske škofije: Franc Brecl iz št. Janža pri Velenju, Jožef Cimerman iz Veržeja, Jožef Gračner iz Sv. Jurija pri Celju, Martin Poredoš iz Beltincev, Pavel Pucko iz Bogojine, Jožef Zalar iz Slov. Konjic. — Iz ljubljanske škofije: Anton Bohinc iz Javorja nad škofjo Loko, Janez Krivec iz Mengša, Jožef Mrvar iz Žužemberka,

Alojzij Oražem iz Sodražice in **Ciril Oražem** iz Dolenje vasi pri Ribnici.

Novo orgelske skladbe. Skladatelj msgr. **Stanko Premrl** je izdal 44 orgelskih skladb. Za ceno 300 din jih je dobiti pri skladatelju: Streliška ulica 25, Ljubljana. — **Martin Železnik** je izdal novo zbirko „4 Marijine pesmi“, primerne za šibkejše zборе. Za ceno 40 din jo dobite na naslovu M. Železnik, Koroška cesta 3, Kranj.

„**Nova pot**“, štev. 4-5, glasilo CMD prinaša članke: EK, Krščanske misli o marksistični moral; St. Cajnkar poteguje zaključke iz prvega članka; Leopold Edgar govori o trpljenju odporniških gibanj v drugi svetovni vojni; F. S. F. razpravlja o razvoju naše zemlje; Cajnkar podaja Eseje o sociologiji; Dr. V. Močnik govori o „Častnih znakih“. O Plečniku govorita članka dr. R. Tomina in B. B. Poglavlje o knjigah in Snov in duh zaključujeta številko na 166 straneh.

Najstarejši duhovnik lavantinske škofije je bil rojen leta 1866. To je g. **Jakob Palir**, rojen v Zibiki. Mašnik je postal v Mariboru leta 1894.

Dr. Franc Šegula, ki je študiral svoj čas v Rimu in župnikuje na Koroškem, je imel ponovitev nove maše v svojem domačem kraju na štajerskem.

Msgr. dr. Toroš, apostolski administrator, je v spremstvu novomašnika g. **Janeza Markiča** za veliko noč obiskal Koroško.

G. Stanko Perčič je letos obiskal dr. **Jožeta Pavliča** v Eppanu na Južnem Tirolskem. Poromal je tudi v Lurd, kamor je prišel tudi dr. **Dušan Rueh** in stolni župnik ljubljanski g. kanonik **Glinšek**.

G. Dare Slapšak se je v družbi kaplana iz Zagorja ob Savi s kolesom peljal na obisk k g. **Veiderju**. Kmalu izven Zagorja se je vanju zaletela neka ženska s kolesom. Kaplanu ni bilo nič, g. Dore pa si je prebil lobanjo in pretresel možgane. Spravili so ga v trboveljsko bolnišnico. **Milica** je pripoznala krivo žensko.

G. Franc Zaplata, župnik v šmarjeti

pri Novem mestu si je 14 dni pred birmo zlomil nogo. Zdaj se je že v glavnem pozdravil.

Na **Brezjah** so se zbrali letošnji novomašniki ljubljanske in lavantinske škofije in goriško-koprške administrature.

G. Ladislav Lampič, ki je še vedno profesor kemije na poljanski gimnaziji v Ljubljani in ob nedeljah pomaga v dušnem pastirstvu, se je na poti na obisk sorodnikov v Angliji ustavil v Bruslju, kjer si je ogledal svetovno razstavo.

Duhovniški jubileji. 11. avgusta je v Lokaveu pri Ajdovščini daroval biserno mašo g. **Henrik Černigoj**, že 50 let župnik v tamkajšnji fari. — V Povirju pri Sežani je slavil zlato mašo g. **Avguštin Zlobec**, upokojeni župnik tržaške škofije, prebivajoč sedaj v Mačkovljah na Tržaškem. — Zlato mašo je slavil 14. julija priljubljeni župnik in dekan vipavski msgr. **Ignacij Breitenberger**. Poleg njega je slavil zlato mašo v Vipavi tudi p. **Bukovič D. J.** Pridigal mu je lanski zlatomašnik **Janez Kovač** iz št. Vida na Vipavskem. Dekanu **Breitenbergu** je pridigal p. **Bukovič**.

G. Stanko Jeglič je naredil v letošnjem poletju kratek obisk na Koroškem.

Kanonika dr. Cukalo v Mariboru je nad dva meseca priklepal na posteljo kronični protin v desni roki in na obeh nogah.

Izpremembe v službi. **G. Stanislav Škufca**, kaplan v Dobropoljah, je bil prestavljen za kaplana v Velike Lašče. — Nastavljeni so za kaplane naslednji semeniški duhovniki ljubljanske škofije: **Anton Čopar** v Cerklje na Gorenjskem, **Ivan Kos** v Trzič, **Franc Kuster** v Moravče, **Janez Lavrič** v Ribnico, **Franc Oražem** v št. Vid nad Ljubljano, **Franc Perko** v šenčur pri Kranju, **Miroslav Perme** pri Sv. Križu ob Krki, **Franc Rozman** za kornega vikarja in kaplana v ljubljanski stolnici, **Janez Tomazin** v Domžale. — Diplomirani teolog p. **Dominik Ploj OFM** je bil nastavljen za kaplana na Viču v Ljubljani. — **G. Ivan Vodopivec**, župnik v pokoju, je bil ime-

novan za upravitelja župnije št. Gotard. — Rektor cerkve presvete Trojice je postal prof. **Jože Košir**, knjižničar na teološki fakulteti v Ljubljani. — Vikar namestnik **Ivan Šešek** je sedaj upravitelj župnije Dolenja vas. — Ker je p. **Ildefonz Langerholz OFM**, kaplan-ekspozit pri Novi štifti, odšel na delo v lavantinsko škofijo, ga je zamenjal p. **Kornelij Gorše OFM**, ki je bil doslej kaplan pri Marijinem Oznanenju v Ljubljani. — K frančiškonom v Ljubljani je prišel za kaplana p. **Urban Grgurič OFM**, ki je doslej deloval kot kaplan pri župniji sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — G. **Vojko Seljak**, vikar namestnik na Uncu, je bil po smrti g. Martinčiča imenovan za upravitelja v Maderno ob Gardskem jezeru. — Lazarist **Klemen Mav** je bil razrešen službe župnijskega upravitelja na čatežu pod Zaplazom, ker odhaja v drugo službo. Na čatež pride **Alojzij Šparovec**. — Župnijski upravitelj Doboveca je postal g. **Anton Vidmar**, kaplan v Tržiču. — G. **Leopold Končan**, kaplan v Cerkljah na Gorenjskem, je postal župnijski upravitelj v Javorjah pri Litiji.

Umrli so. 25. junija je umrl v Ljubljani zlatomašnik dr. **Franc Jeré**. Dolgo vrsto let je bil profesor za klasične jezike v škofiovih zavodih. Kot zelo izobražen jezikoslovec je mnogo pomagal pri prevajanju sv. pisma nove zaveze v slovenski jezik; prav tako je zelo podpiral g. prelata dr. M. Slaviča pri prevajanju sv. pisma stare zaveze v slovenščino. Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman mu je l. 1939 naložil težko delo: nadaljevanje Wiesthallerjevega latinsko-slovenskega slovarja. Zadnja leta je bil rektor uršulinske cerkve v Ljubljani. Pisal je lepe članke v naše verske liste. Tako je n. pr. v Bogoljubu leta 1930 med prvimi opozarjal Slovence na Marijina prikazovanja v Fátimi. Prevedel je v slovenščino tudi Scharschovo knjigo o spovedi malih grehov. V škofiovih zavodih je bil tudi spovednik redovnic, ki so bile tam v službi. Bil je asketično zelo globok duhovnik; v škofiovih zavodih je redno vstajal ob tri četrt

na štiri, opravil vsak dan premišljevanje že pred mašo, maševal pa že ob 5. Dolga leta je bil v škofijskem odboru Duhovniške zveze (Unio apostolica), po smrti dr. Cirila Potočnika pa je postal njen vneti voditelj. Veliko prijateljstvo ga je vezalo s prof. Jernejem Pavlinom; bila sta si kakor dva brata. Veliko drobnih del, za katera skoraj nihče ne ve, sta za Slovence napravila z združenimi močmi. Stolni dekan Jože Šimenc mu je 27. junija pri pogrebu govoril za slovo. Naj mu bo vsemogočni Bog za toliko drobnih, skritih in zvestih del kot dobremu profesorju in zglednemu duhovniku bogat plačnik. — Dne 2. avgusta 1958 je umrl vzorni duhovnik preč. g. **Ivan Rejec**. Veličastni pogreb je pokazal, kaj je bil. Rojen je bil v Šebreljah, kaplanoval je v Dornberku, nato je bil prefekt v „Andreanu“ v Gorici, prefekt v semenišču in katehet. Župni upravitelj je bil v Ajdovščini in župnik v Sv. Križu na Vipavskem. Pod fašizmom je bil konfiniran v Montefusco pri Beneventu. Nato je bil župnik v Opatijem selu. Leta 1941 je stopil v pokoj, a je nato po vojni prišel za dve leti za profesorja v malo semenišče. Po priključitvi se je umaknil v Zalošče pri Dornberku. Bil je izvrsten vzgojitelj in prijatelj dijakov. — V pazinskem semenišču je 26. julija umrl g. **Franc Križnaničič**, doma iz Bazovice pri Trstu. Deloval je med Istrijani pod Učko in z njimi trpel vse preganjanje. Poln zdravega humorja in vedrosti je ljubil učenje jezikov in filozofije. Komaj 50-letnega je poklical k sebi božji Vinogradnik. — Na Brezjah je 29. maja umrl p. **Henrik Damiš OFM** v starosti 75 let. — 21. maja so v Ljubljani pokopali p. **Jožefa Aljančiča OFM** v starosti 65 let. Naj počivajo v miru!

ARGENTINA

G. **Jože Puš**, kaplan v San Isidro pri Buenos Airesu, je 9. septembra odletel v Evropo. Odločil se je delo med našimi izseljenci v Holandiji. Na delo med slovenske izseljence v Francijo je 10. okto-

bra odšel tudi g. Tone Dejak, doslej kaplan v San Fernando pri Buenos Airesu.

Duhovniški sestanki. Na junijskem sestanku je imel duhovno misel g. Martin Radoš. Govoril nam je o ljubezni. Referat je imel g. dr. Mirko Gogala. Razlagal nam je tiste člene argentinskega cerkvenega koncila, ki se nanašajo na duhovnikovo osebno življenje.

Na sestanku v mesecu avgustu je imel duhovno misel g. Jože Jurak: Duhovnik mašnik, referat pa g. dr. Filip Žakelj: Friderik Baraga.

Na sestanku v mesecu septembru nam je g. Janez Hladnik govoril o vtiših iz svojega potovanja v domovino.

Počastitev Lurške Gospe. V nedeljo, 17. avgusta, smo Slovenci iz področja Velikega Buenos Airesa poromali v veličastno svetišče Lurške Gospe v Santos Lugares (Lourdes) pri Buenos Airesu. Čenrav je grozil dež in je bila stavka železničarjev, se je romanja udeležilo veliko rojakov.

Romarske pobožnosti so se začele ob 15.45. Najprej rožni venec, nato mogočna procesija, ki jo je vodil g. direktor Anton Orehar ob asistenci številnih sobratov duhovnikov in bogoslovcev, in končno sv. maša, med katero je pridigal g. dr. Filip Žakelj.

ANGLIJA

G. Ignacij Kunstelj je prve dni julija obhajal svojo srebrno mašo. Pred vojno je bil župnik na Rakitni, nato vojaški kurat, po vojni pa je odšel v Anglijo, kjer z vso marljivostjo pastiruje med našimi naselenci. Potuje od kraja do kraja in obiskuje naše ljudi. V Londonu vodi Slovensko pisarno in je zelo veliko pripomogel k ustanovitvi Slovenskega doma. Izdaja „Pisma“, ki povezujejo rojake in jih obveščajo o vsem potrebnem za slovensko skupnost v Angliji.

AVSTRIJA

Prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman je po več letih zopet mogel obi-

skati svojo rojstno župnijo Šmihel pri Pliberku. 18. avgusta je imel ponovitev svoje zlate maše. Pri sv. maši je Prevzvišeni govoril. Po maši je pomolil na grobovih pokojnih šmihelskih dušnih pastirjev.

Letošnji novomašniki na Koroškem. Štirje so. G. Jožef Adamič iz Zagorij, kateremu je pri novi maši pridigal pater Odilo Hajnšek OFM; g. Leopold Kassel, Želinje, pridigal mu je g. župnik Holmar; g. Simon Wutte, Mala ves pri Globasnici, pridigar je bil mil. g. kanonik A. Zechner; g. Janez Skuk, Libuče, pridigar je bil g. Franc Brumnik. — Poleg teh štirih je imel letos novo mašo na Koroškem tudi p. Jožef Mikl OFMin, posvečen na Dunaju v stolnici sv. Štefana. Doma je v Ziljski dolini, sin železničarja. Najprej je bil na obrtni šoli, potem pa je vstopil k minoritom. Novo mašo je pel 6. julija v št. Lenartu pri Sedmih studenih.

Zlato mašo praznujeta letos sobrata g. Franc Mikula, župnik v Melvičah, in g. Mihael Barbič, župni upravitelj na Pečnici.

Srebrno mašo slavijo letos: G. Jožef Kunstelj, župni upravitelj v št. Vidu v Podjuni; g. Matej Nagele, župnik v Žitari vesi, in g. Franc Posch, župnik v Globasnici.

G. Alojzij Hutter je 23. junija obhajal 90-letnico svojega življenja. Živi v pokoju v svoji rojstni župniji v Globasnici.

Novomašniku g. Leopoldu Kaslu so na predvečer nove maše v Želinjah nemškutarji požgali mlaje, raztrgali napise in vence.

V okviru akademije slovenskih bogoslovcev se je v mesecu avgustu vršil v Tinjah tečaj za bogoslovce in duhovnike. Na njem so predavali dr. Janko Polanc, g. kanonik Aleš Zechner, g. Vinko Žakelj (Belgija), g. Zdravko Reven (Belgija) in p. Odilo Hajnšek OFM (USA).

G. Rudi Safran, dosedanji kaplan v

Dobri vasi, je prevzel v oskrbo dve župniji v Ziljski dolini.

G. Ivan Sekol, upokojeni župnik v Globasnici, je 19. septembra umrl v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu. V sredo, 24. septembra, so ga pokopali v Globasnici poleg pok. župnika Jerneja Pšeničnika. Doma je bil iz Dobre vasi, rojen leta 1882. Med drugo svetovno vojno je bil pregan iz župnije.

BELGIJA

Prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman si je na poti v Lurd mimogrede ogledal tudi paviljon sv. stolice „Civitas Dei“ na svetovni razstavi v Bruslju. V spremstvu g. Lojzeta Žitka iz Kalifornije in nekaterih drugih naših duhovnikov si je Prevzvišeni ogledal še nekatere druge dele razstave. Paviljon sv. stolice je razlagal p. Tone Ilc, ki na razstavi vsako soboto mašuje po bizantinskem obredu.

Tudi „rusikovci“ so se z ostalimi sobratmi letos zbrali blizu svetovne razstave v Bruslju.

V Louvain je prišel študirat g. Rafko Vodeb, doslej na Propaganda Fide v Rimu. Študiral bo umetnost s posebnim vidikom na misijonstvo.

FRANCIJA

Marijin kraj Lurd pod Pireneji je letos zbral največje število slovenskih duhovnikov iz vseh strani: s Koroške, z Benečije, z Goriškega, s Tržaškega, z Francije, Belgije, Španije, iz USA. Tudi ni manjkalo zastopnika iz Argentine, iz ljubljanske in lavantinske škofije. To je bilo ob priliki slovenskega romanja, ob katerem se je zbralo 75 slovenskih duhovnikov in redovnikov ob Mariji s prevzvišenim g. škofom dr. Rožmanom na čelu.

Romanje se je vršilo v mesecu juliju, od 25. do 31. Glavno vodstvo so imeli gg. Franc štuhec iz Doline, Dušan Jakomin iz škednja, Peter šorli od Sv. Ivana pri Trstu, Stanko Zorko iz Ro-

jana. Duhovno vodstvo romanja so imeli msgr. Natal Silvani iz Opčin, Jože Vidmar iz Gorice in dr. Janko Polanc iz Celovca, ki je vodil tudi vso organizacijo romanja s Koroškega.

Poleg g. škofa Rožmana, ki je ob več prilikah pridigal romarjem, so imeli govore še g. dr. Kazimir Humar, g. Stanko Janežič, več gospodov je govorilo ob križevem potu, zaključno mašo pa je imel g. msgr. dr. Janez Hornböck.

Ljubo je bilo sobratom iz različnih držav to kratko srečanje. Vsem je bil čas prekratek. Zvečer po večerni procesiji se jih je več zbralo v gostilni „na terasi“ ob reki Gave in so se porazveselili v sobratski družbi. — Vseh lepih vtisov je preveč, da bi jih naštevali.

G. Stanko Kavalari je po obisku ljubljene mu Kanalske doline in Sv. Višarij prišel v Pariz, kjer se je vpisal v tečaj francoščine na Katoliškem institutu.

ITALIJA

Msgr. Jakob Ukmar je dočakal 80 let. Doma je z Opčin pri Trstu. Bil je župni upravitelj Ricmanj, profesor na nemški gimnaziji v Trstu, med prvo svetovno vojno konfiniran od Avstrijcev, pod fašizmom je ušel konfinaciji le zaradi odločnega protesta g. škofa dr. Fogarja. Po vojni je bil skoraj do smrti potolčen kot škofijski namestnik v Istri. Danes živi v škednju pri Trstu. K življenjskemu jubileju naše iskrene čestitke!

P. Odilo Mekinda O. Cap. je letos obhajal zlato mašo v škofji Loki. Doslej je bil v Rimu generalni svetovalec reda, meseca julija pa se je za stalno vrnil v svojo ilirsko provinco v Slovenijo in je bil 23. julija izvoljen za provincijala.

V števerjanu je tiho in skromno praznoval svojo 70-letnico župnik Ciril Sedej, ki je tam že od leta 1920.

V Beneški Sloveniji so trije sobratje slavili letos srebrno mašo. Istega leta, ko je fašizem brutalno napadal slovenske beneške duhovnike in prepovedal

rabo slovenskega jezika v cerkvi, to je bilo leta 1933, so peli novo mašo sedanji župnik pri Sv. Lenartu Slovenov g. Angel Kračina, župnik v Dreki g. Valentin Birtič in župnik Caharija v Ukvah v Kanalski dolini.

Pri Sv. Ivanu v Trstu je obhajal srebrno mašo g. Salvatore Degrasi, doma iz Izole, ki se je lepo naučil slovenskega jezika in je kaplanoval na več slovenskih župnijah.

Srebrni mašniški jubilej sta slavila v Trstu gg. dr. Jože Prešeren in Jože Jamnik.

Duhovne vaje za duhovnike je imel v Trstu g. dr. Franc Walland, bivši salezijanski inšpektor.

Tabornjeje tržaških slovenskih katoliških skavtov pri Belopeških jezerih so spremljali naši gg. Lojze Župančič kot škofijski duhovni asistent, Grmek, Gerdol in Miklavec pa kot prijatelji skavtskega gibanja.

G. Evgen Ošnjak, učitelj in duhovnik na Črnem vrhu v Benečiji, je poromal letos na več Marijinih božjih poti, med temi v Lurd in Fátimo. V Fátimo ga je spremljal p. Lovrenc Ošnjak, ki je spirital v misijonskem semenišču v Viscu na Portugalskem. G. Evgen se je oglasil tudi pri beneških izseljencih v Belgiji in Franciji.

Za novega kanonika tržaškega stolnega kapitlja sv. Justa je bil imenovan profesor moralke v tržaškem semenišču g. dr. Lojze Škerlj.

G. Franc Križmančič je umrl dne 26. julija v pazinskem semenišču. Pred 50 leti se je rodil na Bazovici in je letos obhajal srebrno mašo. Naj počiva v miru!

G. Rafko Vodeb, v službi na Propagandi v Rimu, je izdal novo pesniško zbirko z naslovom „Človek sem“. Čestitamo!

KANADA

G. dr. Jakob Kolarič, župnik na slovenski župniji Marije Pomagaj v Torontu, je v nedeljo, 29. junija, praznoval 30-letnico mašništva. Pri slovesni zahvalni maši, ki jo je daroval sobrat jubilat, je pridigal p. Fortunat Zorman OFM iz Lemonta. Jubilanta se je spomnilo tudi kanadsko časopisje. Čestitamo in na mnoga leta!

G. Franc Sodja CM je prišel pomagat našim lazaristom v Toronto. Po vojni je bil doma v zaporu. Nato je deloval med katoličani v Makedoniji, dokler so mu pustili.

ZDRUŽENE DRŽAVE

G. kanonik dr. Janez Kraljič je v San Francisco v Kaliforniji slavil 60-letnico življenja.

V duhovnika je bil posvečen g. Franc Zagorc, član reda sv. križa. Novomašnik izhaja iz številne 11-članske slovenske izseljeniške družine.

V slovenski cerkvi sv. Cirila in Metoda je bila srebrna maša p. Vianeya Trinka OFM. Pater je bil rojen v Chicagi iz družine, ki je prišla iz Beneške Slovenije. Posvečen je bil v Ljubljani. Deluje že več let kot kaplan v New Yorku v slovenski cerkvi.

Prof. dr. Ludvik Čepon letos teden za tednom piše v verski list koroških Slovencev „Nedelja“ duhovne misli za vsako nedeljo.

V zadnji številki revije (stran 112) smo objavili članek gospoda Janeza Zupana z naslovom: *Molitvena zveza za slovensko domovino*. V članku je razloženo, kakšen je namen, pomen in ustroj zveze. Tej številki prilagamo pristopnice. Kdor želi postati član zveze, naj pristopnico izpolni in naj jo pošlje na naslov, ki je naznačen na pristopnici sami.

V založbi DRUŽABNE PRAVDE je zopet izšlo novo, veliko,
moderno in aktualno delo

SOCIALNA EKONOMIJA I

ki ga je napisal največji slovenski sociolog *prof. dr. Ivan Ahčin*. To je doslej največje delo o gospodarskih vprašanjih v slovenskem jeziku. Prva knjiga, ki je pravkar izšla, obsega 455 strani velikega formata in nam nudi izvrsten pregled čez obširno gospodarsko področje in daje tudi utemeljene odgovore, ki se porajajo iz gospodarske stvarnosti.

Kakor prejšnje dr. Ahčinove knjige, tako je tudi ta pisana v živem in vsem razumljivem jeziku in lahko rečemo tudi o tej knjigi, kar je kritika ugotovila za vse tri zvezke Sociologije, da se bere kot zanimiva povest.

Lep in sodoben ovitek je napravil arhitekt Marijan Eiletz. Socialna ekonomija stane v Argentini 75 pesov, v Združenih državah Severne Amerike in v Kanadi 3.50 dolarja, v Italiji Buenos Aires, ter pri vseh odbornikih Družabne Pravde.

V Argentini: v Dušnopastirski pisarni, Ramón Falcón 4158, 1000 lir; povsod drugod v sorazmerju z navedenimi cenami.

Knjigo je mogoče kupiti:

V Združenih državah Severne Amerike:

- 1) Familia, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio;
- 2) Mr. Babnik Anton, 142 East 4 Street, New York 9, N. Y.;
- 3) Mr. Stanko Masič, 1828 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill.

V Kanadi: SLO-CAN Center, 618 Manning Ave, Toronto 4, Ont.

V Italiji: Rev. Marko Kranjc, Via della Farnesina 140, Roma.

Na Primorskem: Rev. dr. Kazimir Humar, Corte S. Ilario 7, Gorica.

V Angliji: Rev. Ignatius Kunstelj, 62, Offley Rd., London S. W. 9

V Avstraliji: Rev. Bernard Ambrožič OFM, 666 Gordon Str., Paddington N. S. W. (Sydney).

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mall). — Urejuje: uredniški odbor (dr. Ivan Ahčin, Rivadavia 234, Adrogué FNGR, prov. Buenos Aires, Argentina). — Uprava: Stanko Masič, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Salguero, calle Salguero 1506, Buenos Aires, Argentina

